

**Zwezi-Kərisə suywáŋú sagı tə,
Marəkə
nə púpúní
Marəkə sagı tə yuu wa sugv**

Lìù tə, v nə púpúní sagı kv tə

Marəkə nə púpúní kv mù Zwezi suywáŋú tə. Marəkə yà tà Zwezi karbiu, v yi v dí yáá v tun də *tuntunu Polə. U dān yin də Piyerə də Yu tutuŋi tə wa. Mə tə vələ tə wa nə, v nì Zwezi tutunan tə, də v yìèn tə mɛ, v nə fwa tə yoo Piyerə con. Kv kwa nə, v púpúní tə tə, v nə nì.

Lìa tə nə, Marəkə nə púpúní

Marəkə púpúní v sagı tə v pa lìa tə nə, ba nə tà *Zwifə-ba, ba nə tələ *Yızərayelə luv nii wa.

Sagı tə wa sugv

Marəkə biri ba də, Zwezi nə yi *Kərisə tə, Yu nə tun, *Zwifə-ba dwíi tə yà nə dānì. U mù Kərisə təntə yi Yu-Biu tə, v nə swə zənzən. Yìèn tə, Marəkə nə zén v swə, kv yi Zwezi tutunan tə yoo, də v mu yìèn də v nii sùràn tə. U tutunan tə biri də, v cígá yi Yu nə ti.

Zwan-Batisə kàrà tə yoo

(Matıə 3.1-12; Likə 3.1-18)

¹ Kv yi máŋá tə, Yu-Biu Zwezi-*Kərisə suywáŋú tə nə twi. ² Yu nii *sùsùnə *Ezayi sagı tə wa, Yu swìn Zwezi yoo:

«Ywàń, à tun à tuntunv n yáá nə, sə v kwen cwəŋə v pa mú. ³ Kɔ yɪ bɛɛ nə bubwi kasɔɔ lanworu wə, v wú: «Á kwìán *Yuu-Tiu cwəŋə tə, sə á cɛ v cwəmɪnɪ tə, sə tə ya mənə mənə.»»

⁴ Kɔ mù tuntunv təntə yɪ *Zwan-Batisə. Nətv nə v nan kasɔɔ tə wa, v swìn Yɪ yoo v bɪrɪ là nə, v wú: «Á vəvərə á kwa á ma sá á cuna. Á pɪan, ba lə aba níá wa, kɔ twá də Yɪ yɪrɪ. Yá Yɪ dāń wá kwen á cuna tə, v lɪ á mù də wá pwərə wa». ⁵ Zwide nagwanaa là mɛ də Zwerizalemə tiv là twi v con. Ba dāń swìn ba cuna ba bɪrɪ Zwan, yá v ga zɪga lá v li ba Zwurəden mɔnaa tə wa, kɔ twá də Yɪ yɪrɪ. ⁶ Zwan yà zva nyuguma kuran gànù, v ga vwa tànù voru v tànǰá* nə. V yà dɔ jərən də turan. ⁷ U dāń kàrì Yɪ yoo v bɪrɪ là tə nə, v wú: «Liù don, v diàn nə dáá tə doni nə, v pú à kwa v bà. À jɪn mùrì, sə à tv à nadwana nii nə, sə à kɔrv† v natvra. ⁸ À mù ləgə aba níá wa, kɔ twá də Yɪ yɪrɪ, yá v mù wá pa, Yɪ-*Sɪŋu tə sú aba».

*Zwan-Batisə ləgə Zwezi níá wa
(Matə 3.13-17; Likə 3.21-22)*

⁹ Zwezi dāń nan *Nazarətə tiv wa, Galile nagwanaa wa, v bà *Zwan con. Zwan ləgə wá Zwurəden mɔnaa tə wa. ¹⁰ Mǎŋá tə, Zwezi nə

* **1:6** 1.6 Mə nətv nə, Yɪ nii sùsùnà tə yà zwi tanan ganan, də ba vwə tanan vwərən ba tànǰá nə. † **1:7** 1.7 *Zwifə-ba con, ba yáá pa yonv, nə à yəó liù tə, ba nə ba wá dun pɪn, sɪn liù nɛɛ, sə kɔ bɪrɪ də, ba sɛɛ wá, ndə ba vee nə ba diè wa, nə à yəó, sə kɔ bɪrɪ də, v yɪ dun tíú.

naŋa níá tə wa, ʋ nɪ lanworu də kʋ sʉrí, yá Yɪ-
*Siŋu tə cúé ʋ yuu wa ndə gunpwənə nə. ¹¹ Kori
dàñ ga nan Yɪ sàñ nə, kʋ wó: «N yɪ à biswənə
tə, ʋ nə poli à pùé».

Sɪtana dédén Zwezi
(*Matíə 4.1-11; Likə 4.1-13*)

¹² Kʋ kwa nə, Yɪ-*Siŋu tə yigu Zwezi, kʋ pa ʋ
va kasɔɔ lanworu wa. ¹³ ʋ yɪ kasɔɔ tə wa dɪan
sapwilə. Kʋ bwálí tə nə, *Sɪtana dédén, sə ʋ yigu
wá, ʋ pa ʋ tɔn yokʋkwɪɔn. Zwezi də ganana yà
nə wulə duən nə. *Malíkə dàñ yà ga tɔŋa tə pɪn
wá.

Zwezi wulə Galile nagwanaa wa
(*Matíə 4.12-17; Likə 4.14-15*)

¹⁴ Kʋ kwa nə, ba nə ken Zwan bàñ diè wa,
Zwezi vəli Galile nagwanaa. ʋ swɪn ʋ kàrì Yɪ
suywáŋú tə lá, ¹⁵ ʋ ga swɪn, ʋ wó: «Mánjá tə, Yɪ
nə lɪ ʋ tún, tə yí. Yá mánjá bwələ, sə Yɪ dé ʋ pàrì
tə là mama yuu wa. Kʋ mù nə pɪn, á vəvərə á
kwa, á ma sá á cɔna, á ga sèe Yɪ suywáŋú tə».

Zwezi bon fəlijana banɪa
(*Matíə 4.18-22; Likə 5.1-3, 10-11; Zwan 1.35-
43*)

¹⁶ Zwezi nə wulə Galile mɔnaa tə nii nə ʋ vəli,
ʋ nɪ Simon də ʋ nubiu Andəre, ba nə yɪ fəlijana.
Ba dàñ yà wulə ba dɪlɪ ba fələ gəgəlù mɔnaa tə
wa, ba ma janɪ fələ. ¹⁷ Zwezi ma swɪn ba con, ʋ
wó: «Á biàn à mù con, à dàñ wá pa, á pìà là,
sə ba twá à mù Zwezi nə». ¹⁸ Lala də ba dɔgu
ba fələ gəgəlèn tə lá, ba ga twá ʋ nə. ¹⁹ ʋ nə
kèen ʋ va yáá mancɪn də ʋ na Zwakə də ʋ nubiu

Zwan, ba nə yɪ Zebede bɪa. Ba yà wulə ba nía yuu bori wa, ba kwɛn ba fələ gəgələn. ²⁰ Lala də Zwezi bon Zwakə də Zwan. Ba nan ba yá ba nyɪna Zebede də ʋ tütònà tə nía yuu bori tə wa, ba ga twá Zwezi nə.

*Zwezi dɪŋi zini ʋ li bæε don yuu wa
(Likə 4.31-37)*

²¹ Zwezi də ʋ karbɪa tə yí Kapɛrənayimə tɪʋ. *Zwifə-ba *sié dɪn nə, Zwezi zɪa Zwifə-ba *jéré diè wa, ʋ ga wulə ʋ kàrì. ²² Lìà tə cɔga wá, ʋ kàrà tə gwárí ba zənzən. ʋ yɪ ʋ kàrì ba də diàn, Yɪ nə ken ʋ jɪn wa. Kɪ mù nə pɪn, ʋ nə ba yɪ ndə Yɪ nii *yənu tiàn tə nə.

²³ Kɪ mánjá tə wa, bæε don, *zini yà nə jə, zɪa Zwifə-ba jéré diè tə wa. Zini tə bubwi, kɪ wú: ²⁴ «Bèèèe nə n pià fwa nə yɪra, *Nazaretə Zwezi? N yɪ n twi, sə n cùgù nəba. À yèé mú. N ya liù, ʋ nə li ʋ tún Yɪ cɪci yɪri». ²⁵ Zwezi dàń caga zini tə nii nə, ʋ wú: «Pú n nii, n ga nan n yá bæε tə!» ²⁶ Zini tə vuvugu bæε tə, kɪ ga nan də kɪ mà nii. ²⁷ Kɪ kələ lià tə mama, ba ga bwe duən: «Bèèèe nə yɪ kɪ tə? Kàrà dùn kɪ pɪn də diàn. Kɪ mù bæε təntə pɪn zini zìlí ʋ nii wa». ²⁸ Naa nədu, Zwezi yɪri súé tɪa mama Galile nagwanaa tə wa.

*Zwezi zwèe lià zənzən yayıran
(Matıə 8.14-17; Likə 4.38-41; Tɪtɪnan 10.38)*

²⁹ Zwezi də ʋ karbɪa tə nan *Zwifə-ba *jéré diè wa, ba ga va Simon də Andəre sàń. Zwakə də Zwan də yà wulə də ba. ³⁰ Waran yà jə Simon tɪnkan, ʋ ga tégé. Mánjá tə Zwezi nə yí, ba swìn ʋ yoo ba bɪri wá. ³¹ Zwezi fàrú ʋ yí ʋ yɪra, ʋ ja ʋ

jiun nə, υ van wá υ zìn gədoo tə yuu. U waran tə zwèe, υ ga zàn, υ wulə υ tanı, sə υ ma li Zwezi vəri.

³² Máná tə dədəni nə yí, yu nə zva kwa nə, là tə mama ti ba yayıŋa də là tə *zini nə jə, ba ja va Zwezi yáá nə. ³³ Tu tə là mama yà kun diè tə mimii yáá nə. ³⁴ Zwezi dān zwèe là kapupu yayıran tə yirə yirə yà nə jə ba, υ ga dıŋı zinə zənzən υ li là yuu wa. U wà yá υ pa zinə tə swın, υ yà nə yèé də, tə yèé wá yırı.

Zwezi kàrà Galile nagwanaa wa
(Likə 4.42-44)

³⁵ Ku tia nə purı, Zwezi zàn υ nan tu tə wa, də tıblakuv tə wà yí. U vèli bwálı tə, won mama nə təlól. Lantə nə, υ dān zıga υ jùnı Yu. ³⁶ Simon də karbıa tə duən zàn ba bıbarı, ba twarı υ nee. ³⁷ Máná tə wa, ba nə nı wá, ba swın υ con: «Là tə mama pìà mú». ³⁸ Zwezi ma le ba, υ wú: «Nə vèlə bwálá tə duən də səpuni tıan tə wa. À pià, sə à kàrı lantə də, mə ku yırı nə à twı». ³⁹ Zwezi dān ma jiru Galile nagwanaa tə me wa, υ ma kàrı *Zwifə-ba *jéré dii tə wa, yá υ ga dıŋı *zinə υ li là yuu wa.

Zwezi zwèe bæe don dayan
(Matıə 8.1-4; Likə 5.12-16; 17.12-19)

⁴⁰ Dayaru don twı Zwezi con, υ tu υ nadwana nii nə υ yáá con, υ ga lórı wá, υ wú: «N nə swə, n wàá n pın à dayan† tə zwèe, sə à də ji

† **1:40** 1.40 *Zwifə-ba con, dayan nə jə liù, υ yı ba yáá li wá ba dwıı wa. U dayan tə nə zwèe də ku tə jə *jonı, υ nə mèe, sə υ fwa, sə υ ma piı, υ zu υ dwıı tə wa.

ləzwənzəŋu». ⁴¹ U yinəgə jun Zwezi, ʋ te ʋ juŋ ʋ nə, ʋ dwen ʋ yira, ʋ ga swìn, ʋ wú: «À swə, sə n dayan tə zwèe». ⁴² Lala də dayan tə zwèe. ⁴³ Ku kwa nə, Zwezi pɪn bɛɛ tə vîi, ʋ ga bɪrɪ wá yìèn tə nə cà, ʋ nə mɛ, sə ʋ va ʋ tɪn. ⁴⁴ U ga swìn ʋ con, ʋ wú: «Ja n nii zəni! Dàn ká swìn ku liù con. N dǎn nə vɛli, n bɪrɪ n tìàn *Zwifə-ba Yɪ *joŋwanʋ tə nə. N dǎn ga pa wiən tə, ʋ nə wá ma fwa *joŋi tə, ndə Yɪ *nii tə, ʋ nə pɪn *Moyizə nə, nə bɪrɪ Yɪ sagɪ tə wa, sə dayaran pa, də ba dayan tə nə zwèe».

⁴⁵ Yá bɛɛ tə vɛli, ʋ man bwálí mama ku tə, ku nə yí wá. Ku mù yiri, Zwezi yà ku wàrì ʋ vɛli ʋ naŋa tɪv mama wa, pwənə pwənə. U yáá mɛ kwa con, bwálá tə, là nə ba bwələ. Yá ba ga tə naŋa bwálá mama, ba twi ʋ con.

2

Zwezi zìn gwànú don

(Matə 9.1-8; Likə 5.17-20)

¹ Ku kwa nə, Zwezi pìi ʋ va Kapɛrənayimə, yá là dǎn nì də ʋ wulə diè don wa. ² Là zənzən twi ba kun duən nə. Halɪ bwálí mama yá súé, yá bwálí ya kúè tɛlɛ kàrá wa, mimii tə yáá nə. Zwezi yá wulə ba ʋ kàrì Yɪ soywánú tə. ³ Là duən twi də gwànú don, ba wa bara banɪ ga zɪŋa gwànú tə.

⁴ Là tə nə dáá tə pɪn, ba yá wàrì wá Zwezi nə ba bɪrɪ. Ba dǎn ma di ba poru buʋ dəyuu tə wa, ku mɛ də bwálí tə Zwezi nə wulə. Ba dǎn ga twá buʋ tə, ba cú gwànú tə nə tégé ʋ tɪtaʋ tə wa, diè tə wa. ⁵ Zwezi nə nɪ də, bara tə ken ba waa ʋ

nə, v dàń swìn gwànú tə con, v wú: «À dabεε, à kwɛn n cɔna tə, à li n mù də Yɪ pwərə wa».

⁶ Yɪ nii *yənu tián yà nə jə lá, yà buɲa ba waa con nə, ba wú: ⁷ «Bèèèe nə pɪn, bεε wà tə swìn nətən? Kɔ yɪ Yɪ nə, v twɪn! Wàà nə wàá cɔna v kwɛn v li v mù də Yɪ pwərə wa? Kɔ yɪ Yɪ cɪcɪ!»

⁸ Zwezi zəzən v lwarɪ kɔ tə, ba nə buɲa, v waa con, yá v ga swìn ba con, v wú: «Bèèèe nə pɪn, á ma jə pubuɲɪ tətə yiri á waa con? ⁹ Də à nə swìn gwànú tə con, à wú: «À kwɛn n cɔna tə, à li à mù də Yɪ pwərə wa», nə à yə́, à nə wú: «Zàn yɪ nə, n tì n tɪtaɔ, n vìí!» Kɔ kwa nə yɪ mwálí? ¹⁰ Yá à dàń pìà, sə á yəni də, Yɪ ken diàn *Ləzwənə-Biu* jɪn wa tia yuu wa, sə v kwɛn cɔna, v li v mù də Yɪ pwərə wa». Zwezi dàń ga swìn sùràn tətə gwànú tə con, v wú: ¹¹ «À mù nə swìn kɔ n con nə: Zàn, n tì n tɪtaɔ, n va n sàń». ¹² Máná tə wa, lià tə mama yà nə wulə ba ywàɲá, lala də bεε tə zàn, v tì v tɪtaɔ, v vìrí. Kɔ gwárí ba mama, ba dàń ga bwɪ Yɪ nə, ba ga swìn, ba wú: «Nə tə wà kɔ tə ba tə nyɪnyɪga nɪ!»

*Zwezi bon Levi, sə v twá v nə
(Mat̩ə 9.9-13; Likə 5.27-32)*

¹³ Zwezi píí v va Galile mɔnaa tə nii nə. Lalɔv zənzən yà twi v con, v kàrì ba. ¹⁴ V nə kèèń, v nɪ Aləfe biú Levi, də v jə́ v jəɲə lanpoo. Zwezi ma swìn v con, v wú: «Zàn, n bà, n twá à nə!» Levi dàń zàn, v twá v nə.

¹⁵ Kɔ kwa nə, Zwezi də v karbɪa tə vələ Levi sàń nə, sə ba dé wodiu. Lià tə, ba nə jəɲə lanpoo,

* **2:10** 2.10 Zwezi yɪ v tətə yoo nə v swìn.

də cuna lià duən, ba yà wulə ba dé də ba. Ba mù ləzwənyirə tə yà dáá, ba nə pwí v kwa. ¹⁶ Yı nii *yənu tián tə, ba yà nə wulə *Farızian-ba kwa də yà wulə lá nə. Ba nı Zwezi də v wulə v dé də lià tə, ba nə jonə lanpoo, də cuna lià duən. Ba dān swìn Zwezi karbıa tə con, ba wú: «Bèèè nə pın, v ma dé də lià tə, ba nə jonə lanpoo, də cuna lià tə?» ¹⁷ Zwezi ma ni kü, yá v dān swìn ba con, v wú: «Lià tə, ba yıra nə zurə, ba dımturu pıà, kü yı yayıŋa nə pıà dımturu. À wà twi, sə à bon cigá tián, yá cuna lià tə».

*Zwezi bırv kàrà nədvn nivori yuu wa
(Matıə 9.14-17; Likə 5.33-39)*

¹⁸ Dın don nə, Zwan† karbıa də *Farızian-ba yà vwə ba níó. Lià dān twi ba bwe Zwezi, ba wú: «Bèèè nə pın Zwan karbıa də Farızian-ba tə yáá vwe ba níó, yá n mù karbıa tə ga ba ba níó vwe?» ¹⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Bèè nə pıà v vwa v kan fúru, v dabara yáá bà, sə ba twá ba dé fúru tə diŋə tə. Á buŋa də, ba wá vwe ba níó, ba dān ká dé wodiu tə, yá fúru bæ ga wulə də ba? ²⁰ Yá máŋá dān wá bà, fúru bæ tə nə ba ya lá. Kü mù máŋá təntə wa, ba dān wá vwə ba níó.

²¹ Liù təlè, v nə wá fv gantwandvn v ma pú gangwırv. Kü nətı tə nə fwa, gandvn tə wá vuri gangwırv tə vān don, yá bıv tə dān wá doni dé yáá tə tətə. ²² Yá liù mama ba swana tə nə wulə tə zaŋa lwé v kəni purə nədwara wa. Kü nətı tə

† **2:18** 2.18 Kü mù Zwan təntə nə yı *Zwan-Batisə, v nə li lià níá wa, kü twá də Yı yırv.

nə fwa, tə m̀ swana tə wá pa purə tə pwin, yá swana tə də purə tə mə wá va bwáná. Kú mə, sə ba kə swana tə nə wulə tə zaŋa purə nədura wa».

*Zwezi nə ti sié dɪn tə
(Mat̩ə 12.1-8; Likə 6.1-5)*

²³ *Zwifə-ba *sié dɪn don nə, Zwezi yà twá kárí wa v kèen. U karbɪa tə ma vəli də ba kén mɪna yun tə cwəŋə tə nii nə. ²⁴ *Farɪzɪan-ba tə dàń ma sẁn Zwezi con, ba wú: «Ywàń, b̀eèe nə pɪn, n karbɪa tə fwa kú tə, kú nə wà mə, sə kú fwa sié dɪn nə?» ²⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Á tə wà kàr̀ p̀ú *Davidə yoo naaa? B̀eèe nə v fwa máńá tə wa, niən tə nə jɪn v də v kwa là tə, yá wodɪu də ga t̀l̀ ba dé? ²⁶ U zva Yɪ *diè tə wa, v dé dipen tə, kú nə wulə lá nə. Abɪatarə yà nə yɪ *Zwifə-ba Yɪ *joŋwanv yuu tíú kú máńá tə wa. Yá Yɪ *nii tə, v nə pɪn *Moyizə nə, yà pɪn cwəŋə Yɪ joŋwana tə cɪcɪ nə, sə ba m̀ nə dé Yɪ diè dipen t̀ntə. Yá Davidə t̀ tə, v dé v ga lɪ tə duən v pa v là tə nə». ²⁷ Zwezi kúò sẁn ba con, v wú: «Yɪ yà v fwa sié dɪn, sə kú ma kwen ləzoni, ləzwənə tà ba fwa sié dɪn yɪ. ²⁸ Kú m̀ nə pɪn, *Ləzwənə-Biuf̩ tə ma ti sié dɪn tə də tətə».

3

*Bɛɛ don v jɪn nə tɪga yoo
(Mat̩ə 12.9-14; Likə 6.6-11)*

¹ Kú kwa nə, Zwezi p̀i v zv *Zwifə-ba *jéré diè tə wa. Yá bɛɛ don yà wulə lá, v jɪn nə tɪga. ² Là

† **2:28** 2.28 Zwezi yɪ v tətə yoo nə v sẁn.

duən yà pàlì Zwezi, ba ga cuga v nə, sə ba jén v nə wá pa v yayıgv tə zwèe Zwifə-ba *sié diın tə nə. Ba yà pià, sə ba twá nətɔ, ba ma swìn, ba zıgı Zwezi nə. ³ Zwezi swìn bεε tə, v juın nə tıga, tə con, v wú: «Zàn yu nə, lià tə me yáá con!» ⁴ U dàń ga bwe lià tə, ba nə ywàǵá tə, v wú: «Bèèè nə Yu *nii tə swìn, sə ba fwa sié diın nə? Yozəju nə à yèó yolwan? Ku me, sə à jon bεε tə mıı, à kə lɔv, nə à yèó, sə à yá wá v cùgù?» Yá ba yà ba le. ⁵ Zwezi ywàn ba me də lıǵa. U pùé ga cùgù zənzən ba yuu wa, ba pubɔnkɔkwınan tə yırı. U dàń ma swìn bεε tə con, v wú: «Làrí n juın tə à con!» U ma làrè kv, kv ga lwàn kv jì juın nəzəju. ⁶ *Farızıan-ba tə zàn ba nan ba vıı. Ba vəli ba na *Erodə kwa lià, ba vɔrv ba jén, ba nə wá twá nətɔ, ba ma gv Zwezi.

Lìa twi Zwezi con
(*Matıə 12.15-21; Likə 6.17-19*)

⁷ Zwezi də v karbıa tə nan lià tə wa, ba va Galile mɔnaa tə nii nə. Lalɔv tə púé v kwa. Ba yà naǵa Galile də Zwide nagwanεε, ⁸ də *Zwerizalemə tıv, də Yidime nagwanaa, də nagwanaa tə, kv nə wulə Zwurəden mɔnaa tə vàn tə don nə, də lɔv tə, kv nə bwələ Tirə də Sidon tián tə. Lalɔv təntə me yà twi Zwezi con, ba yà nə nì kv tə mama, v nə fwa tə yırı.

⁹ Zwezi dàń ma swìn v karbıa tə con, sə ba kwen níá yuu bori nəmanbiə ba tún lá v nə, lià tə dàń ká nyin wá yırı. ¹⁰ Ku yı cígá, yayıǵa tə mama fàrv ba yı, sə ba dwen v yıra, v nə wulə v zwèe lià zənzən yayıran yırı. ¹¹ Yá máǵá tə nə, *zinə tə nə yáá na wá, lià tə, zinə tə nə jə, tə yáá

tu v yáá nə ba mà nii, ba ga wú: «N yı Yıı-Biu». ¹² Yá Zwezi dån yáá caga zinə tə nii nə, sə tə dån ká swın ku tə, v nə yı.

Zwezi kúrí v karbıa fugə bələ

(Matıə 10.1-4; Likə 6.12-16; Tıttınan 1.13)

¹³ Ku kwa nə, Zwezi dıgə paan don yuu wa, v ga bon là tə, v nə pıà, ku tıán ma bà. ¹⁴ U lı ba wa là fugə bələ. U kúrí ba, sə ba ya də wá, ¹⁵ sə v pa ba va ba swın Yıı sugv tə. U pa ba dıàn, sə ba ma wánı ba dıŋa *zinə ba lı là yuu wa. ¹⁶ Ba là fugə bələ tə nə yı: Simon, Zwezi nə ken v yırı Pıyerə, ¹⁷ Zebede bıa Zwakə də Zwan, Zwezi pın ba yırı Bwanerəzwesə, ku dèñ nə yı: «ləzoni, ba nə nyın ndə dwà бага nə», ¹⁸ Andəre, də Filipə, də Barətelemi, də Matıə, də Toma, də Aləfe bıú Zwakə, də Tade, də Kananıtə Simon, ¹⁹ də Yısəkariyotə Zwidasə, v tə v nə jın Zwezi v pa v dıŋa nə tə.

Zwezi là twı, sə ba ja wá, ba ja vıı

²⁰ Ku kwa nə, Zwezi pıı v va sán. Là tə dáá ku pa Zwezi də v karbıa tə yà wàrı ba dé. ²¹ U diè là nə nı tə yıèn tə, máŋá tə nə, ba zàn ba bà, sə ba ja wá. Ba yà wú: «U yuu tələ».

Zwezi dıàn tə nanıa Yıı

(Matıə 12.22-32; Likə 11.14-23)

²² *Zwıfə-ba Yıı nii *yənu tıán tə yà nə nan *Zwerizalemə ba bà lá yà swın, ba wú: «*Zinə pıú tə, ba nə bonə «Beləzebilə», nə wulə v yıra, v mù ga nə tı wá. Ku yı zinə tə mama pıú tə nə pın wá dıàn, sə v ma lı zinə tə là yuu wa».

²³ Zwezi dàń ma bon ba, v swìn ba con də zwansıarı: «Nətə nə *Sıtana wá wàńı v dıŋa v tətə? ²⁴ Á ywàŋá á jón: Payuu là nə zıga duən nə, kv payuu tə tıri nə ga. ²⁵ Diè tìán nə zıga duən nə, kv tıri nə ga. ²⁶ Kv mù tə yırı, Sıtana nə tɛ v tìán, v lıv tə nə pwèe, v diàn tə wàri lá tə yanı, tə wá zwèe. ²⁷ Liù mama wàri ladıa diè wa v zwı v ŋwìn v wiən, də v diàn nə ba wá dwə, sə v dí yáá v vwa wá. Kv kwa nə, v dàń wáá won mama v tı v diè tə wa.

²⁸ Cígá mama, à mù nə swìn kv á con: Yı wá kwen læzoni cına yiri mama, də ba tıran yiri mama, ba nə twın v mù Yı, v lı v mù də ba pwərə wa. ²⁹ Yá liù tə mɛ, v nə wá twın Yı- *Sıju tə, Yı ba kv tíú cına kwen v lı v mù də wá pwərə wa, mama. Kv cına təntə ba zwèe, abada».

³⁰ Zwezi swìn ba con nətı, ba yà nə swìn də, zinə wulə v yıra tə yırı.

*Zwezi nubıa tə də v nuu yoo
(Matıə 12.46-50; Likə 8.19-21)*

³¹ Kv kwa nə, Zwezi nubıa də v nuu twı, ba zıga kàrá wa, ba ga tun liù, sə v bon wá. ³² Lalıv yá jə ba kıkırı Zwezi, yá ba ga swìn v con, ba wú: «Cıgv zəni, n nuu də n nubıa wulə kàrá wa, ba bwe n yoo». ³³ U ma le, v wú: «Wàà nə yı à nuu, bèré ga nə yı à nubıa?» ³⁴ U dàń ga ywàń là tə, ba nə jə ba kıkırı wá, v ga swìn, v wú: «Á ywàŋá, à nuu də à nubıa nə ba wulə yəbə. ³⁵ Kv yı liù tə mɛ, v nə zılı Yı nii nə yı à nubıu, də à nakıa, də à nuu».

4

Wodùrú zwansısarı
(Matıə 13.1-9; Likə 8.1-8)

¹ Dıın don nə, Zwezi yà kúv wulə v kàrì Galile muna tə nii nə. Lìà zənzən twi ba kıkarı wá, ku pa v zàn v zv níá yuu bori wa v jèé. Ku níá yuu bori tə yà zıga muna tə wa bəbəru tə nii nə. Lìà tə mù ga jèé tia, buu tə bəbəru nə. ² Zwezi yà twá zwansısarı, v ma bırı ba yìèn zənzən. V kàrà tə wa, v wú: ³ «Á cuga, wodùrú nan, sə v dù. ⁴ V dån nə wulə v mí wodwii tə, ku vån don tua cwəŋə yuu. Zənbii twi tə dé tə.

⁵ Ku vån don tua kapata v tia wa, tıran nə ba dáá lá. Ku bwálí tə nə, wobıa tə nan lala, ku nə yı tıtal v yırı. ⁶ Mánjá tə, yı nə bıga, ku dí wobii tə, tə ga tı tə kù, tə ŋunan nə wà tia zwı zəni yırı.

⁷ Wodwii tə vån don tua casıran tia wa. Tə nə pén mánjá tə nə, casıran tə boru tə pú wobii tə yuu nə, tə dån ga sìnì tə tı. Tə wà won mama fwa.

⁸ Yá tə duən tua tia nəzəŋu wa, tə boru tə kwen, tə zın bıa: Tə duən zın bıa fıtwá, tə duən sapwıtwa, yá tə duən bıí». ⁹ Zwezi dån ma swìn v súrı lá, v wú: «Lìù mama dån mē, sə v kə dıàn, v súrı v zıan, v cug v zəni!»

Yoo tə nə pın, Zwezi swìn də zwansısarı
(Matıə 13.10-15; Likə 8.9-10)

¹⁰ Mánjá tə, Zwezi yà nə ŋúná də lìà tə, ba tə, ba nə boli v nii, də v karbıa fugə bələ tə lòrì, sə v gwin zwansısara tə dån v bırı ba. ¹¹ V ma le ba, v wú: «Á mù wàá Yı pàrì yìèn tə, tə nə sègè

tə dən á nì, á pɪn á tìàn nə. Yá làà tə, ba nə ba à nə twá, tə mù yɪ zwansısarı nə, ba wá twá ba ma nì yìèn tə mama. ¹² Kɪ dàń wá pa, ba ywàń, ba ga ba na. Kɪ wá pa ba cɪgɪ, ba ga ba kɪ dèn nèn. Ba yà nə nèn kɪ dèn, ba yà wá lwàń ba pubɪŋa, ba ga va Yɪ con. Yá Yɪ yà wá kwɛn ba cɪna tə ɪ lɪ ba mù də wá pwərə wa».

*Zwezi gwin wodùrú zwansısara tə dèn
(Matıə 13.18-23; Likə 8.11-15)*

¹³ Kɪ kwa nə, Zwezi swìn ɪ karbıa tə con ɪ wú: «Á yèrì zwansısara ka tə dèn? Nətə nə á dàń wá fwa á ma yəni tə duən tə mɛ?

¹⁴ Wodùrú tə nə dwì tə yɪ ndə lùù tə nə, ɪ nə swìn Yɪ sɪgɪ tə. ¹⁵ Ləzoni duən yɪ ndə cwəŋə tə nii nə, wodwii tə yáá nə tɪ kɪ wa. Ba nə zəzən ba nì Yɪ sɪgɪ tə, lala də *Sıtana twi, ɪ lɪ kɪ ba waa. ¹⁶ Yá ba duən də yáá yɪ ndə kapataɪ tıa nə, wodwii tə nə tua kɪ wa. Ba mù yáá nə nì sɪgɪ tə, ba yáá sèe kɪ lala də pupoli. ¹⁷ Yá Yɪ sɪgɪ tə wà ba mù làà təntə pubɪŋa tə wa zwɪ zənzən, ba ga ba dıàn jə kɪ waa. Ba nə dí càn, də ba nə wɪwəlɪ ba Yɪ sɪgɪ tə yɪɪ, ba yáá pıı ba yá Yɪ cwəŋə. ¹⁸ Ba duən də yɪ ndə casɪran tıa nə, wodwii tə nə tua lá. Ba yáá nì sɪgɪ tə, ¹⁹ yá lɪɪ kɪ tə wıən twara jə ba zənzən. Ba swə ka pıà jıjə. Lɪɪ wıən duən də fıra jə ba. Tə wıən təntə mɛ yáá pú Yɪ sɪgɪ tə yuu nə, tə pa sɪgɪ tə kúù wàrì won kɪ fwa. ²⁰ Ləzoni duən yɪ ndə tızəŋu nə, wodwii tə nə tua lá. Ba yáá nì sɪgɪ tə, ba sèe kɪ. Kɪ mù nə pɪn, ba yɪ ndə wobıa nə, tə nə zıŋa

bia. Ba duən zɪn bia fitwa, ba duən sapwɪtwa, yá ba duən bíí».

*Cànú yuu wa zwansısara
(Likə 8.16-18)*

²¹ Kɔ kwa nə, Zwezi kúv swìn v karbia tə con, v wú: «Liù təlɛ, v nə wá svrv cànú v tún garwa dən nə, nə à yəə gədoo dən nə. Kɔ yi v wá tún kɔ canzɪv yuu wa. ²² Won tə mama nə sègè wá na, yá won tə mama yà nə wulə yikunu wa, wá nan poni nə». ²³ Zwezi dən ma swìn v súrɪ lá, v wú: «Liù mama dən mɛ, sə v kə dɪn, v súrɪ v zɪn, v cvgv zəni!» ²⁴ Zwezi kúv swìn ba con, v wú: «Á cia á tɪn nə də kɔ tə, á nə nən. Yu wá pa aba kɔ tə, á də nə pɪn lià duən nə. Yá v ga wá pa aba, v doni kɔ tə, á nə pɪn. ²⁵ Ba wá pa liù tə nə, v nə jə ba súrɪ lá. Yá v tə nə ba jə, ba wá jon mancɪn tə tətə, kɔ nə wulə v con».

Wobia nə pén tə ga zaŋa yuu wa zwansısara

²⁶ Zwezi kúv swìn, v wú: «Á ywəŋá nətv tə, Yu nə dé v pàrɪ tə. Kɔ yi ndə bɛɛ don nə dùè v kára. ²⁷ Kɔ kwa nə, v pəni də v zaŋa dɪn mama, yá kɔ mánjá tə wa, wobia tə pén, tə ga bori. Bɛɛ tə yèrɪ nətv tə, kɔ nə fwa. ²⁸ Tɪa tə yáa pa wobia tə pén tə bori ka tətə nə. Sɪsv yáa dé yáa kɔ nan. Kɔ kwa nə, kɔ yáa lɔra, kɔ ga kə bia. ²⁹ Mánjá tə, wobia tə nə bɪga, bɛɛ tə yáa zàn, v za wiən tə də v sùv. Kɔ nətv tə bɪrɪ də, wiən zagv mánjá yí».

*Wobiu nəmanbiə don yuu wa zwansısara
(Matıə 13.31-32, 34-35; Likə 13.18-19)*

³⁰ Zwezi kúò swìn, v wú: «Bèèèè nə nə wàá nə ma maŋa Yı pàrì tə? Bèèèè zwansısara nə nə wàá nə tì nə ma maŋa ku? ³¹ Ku yı ndə wobiu nəmanbiə nə, ba nə dùè. Ku mù nə yı wobıa tə mama nəmaa. Yá ku dwıu kwa nə, ku yàá pén. ³² Ku yàá boru, ku jì nədarv, ku doni dəvuran mama. Ku nəε tə yàá dara, zənbii tətə wàá tə pwalan tə kəni ku yuu wa». ³³ Nətv nə Zwezi yà twá də zwansısarı zənzən, ndə tə tə nə, v ma swìn Yı sugv tə v bıri lià tə nə. U yàá swìn Yı sugv tə ba con ndə nətv tə, ba nə wá wàní ba nì ku dən. ³⁴ U yàá ba swìn, də ku nə tà də zwansısarı. Yá v dən nə wulə də karbıa tə cıci, v yàá yá zwansısarı tə, v ga gwın tə yìèn tə mama v bıri ba.

*Zwezi pın, mınaa vvv nəfarv zıgı
(Matıə 8.23-27; Likə 8.22-25)*

³⁵ Ku dın tə tətə nə ku dədəni nə, Zwezi swìn v karbıa tə con, v wú: «Nə vələ mınaa tə vən tə don nə!» ³⁶ Ba dən nan labv tə wa. U karbıa tə jın wá də níá yuu bori tə, v nə wulə ku wa, ba ja vıí. Níá yuu bwərə duən yà bwələ də wá. ³⁷ Ku kwa nə, vvv nəfarv zàn, ku mà níá ku kəni níá yuu bori tə wa, ku pa ku swı. ³⁸ Zwezi yà tégé ku kwa con, v dwèe v ganpuri yuu wa. U karbıa tə ma zìn wá, ba swìn v con, ba wú: «Karnyına, nə wá tı! Ku yoo ba mú jə?» ³⁹ Zwezi ma zàn, v baa vvv tə nii nə, yá v ga swìn mınaa níá tə con, v wú: «Pa n zəzugu tə nyu lá!» Ku máŋá tə wa, vvv tə zıgı. Yá bwálı tə me zùrì sii. ⁴⁰ Zwezi dən ga swìn v karbıa tə con, v wú: «Bèèèè nə pın, fən jə aba nətv? Á ba á waa kəni à nə wuuu,

naaa?» ⁴¹ Yá fən yà jə ba zənzən. Ba dàń swìn duən con, ba wú: «Bεε wà tə tà ndə là mε nə. Vuu də muna me zìlí v nii!»

5

Zwezi li zinə bεε don yuu wa (Matıə 8.28-34; Likə 8.26-39)

¹ Kú kwa nə, Zwezi yí Galile muna tə vàn don nə, Zwerazentıan-ba nagwanaa wa. ²⁻³ Ba nan níá yuu bori tə wa. Kú máńá tə wa, bεε don twi v jóri Zwezi. *Zini yà jə kú bεε təntə. U yı v nan pìràn buran wa. U yà wulə tə pìràn buran tə wa, ba nə kua, ba ma kəni tıga. Liù yà təló, v nə wàá wá v vwe də banzala tətə. ⁴ Kú nεε ce duən, ba nə vwə v nεε də lugu ŋoni, ba vwə v jìàn də banzala, yá v kàrú banzala tə də lugu ŋoni tə. Liù mama dıàn yà wà wá yí. ⁵ Máńá mama, tıtın də yıcau, v yàá jírí tıga pìràn buran ba tə wa də pεen yuu wa. U mà nii də v bìrì v yıra v kàrí də kapana.

⁶ U nı Zwezi yıŋona, v dàń ma dəri v bà, v tu v yáá con. ⁷ U ga bubwi zənzən, v kə yı nə, v wú: «Zwezi, Yı tə, v nə wulə tə mε yuu wa, biú, bεεε nə n pìà à con nə? À lòrì mú, sə n taa Yı yıri, dən ká kə nə càn wa». ⁸ Zwezi yà swìn v con, v wú: «Zini, n nan bεε tə yıra!» ⁹ Zwezi dàń ma bwe, v wú: «N yıri nə ya bεεε?» Kú ma le wá, kú wú: «À yıri nə yı «buruburu.» Kú yı cígá, zinə zənzən yà dáá bεε yuu wa. ¹⁰ Yá kú dàń lòrì pwəpwə, sə v dən ká dıŋa tə, v lı luv nii tə wa.

¹¹ Twərən zənzən yà wulə ku bwálí tə nə paan yura, tə dé wodirən. ¹² Zinə tə ma lòrì Zwezi, sə v kə tə twərən tə yura. ¹³ Zwezi ma pa tə cwəŋə. Zinə tə dàń ma nan bæ tə yura, tə zu twərən tə. Tə yí mùrò bələ. Tə mama míámíán nan paan tə yuu, tə tu muna tə wa, tə ti.

¹⁴ Twərən nəcira tə dàń dəri, ba va ba swìn ku yoo tə tu tə də tibii tə wa. Là dàń zàn ba va ba ywàń ku tə, ku nə tun. ¹⁵ Ba twi ba yí Zwezi də bæ tə, v yà nə jə zinə buruburu tə. U yà jèé, v zu ganan, v yía ga na tta. Fən zva ba. ¹⁶ Twərən nəcira tə man ku tə mama, ba nə ni ba bırı là tə. Ba man ku tə nə yí bæ tə, zinə tə yà nə jə, tə ma nan tə zu twərən tə. ¹⁷ Ba dàń ma lòrì Zwezi, sə v nan ba nagwanaa tə wa.

¹⁸ Zwezi nə pìà, sə v zu níá yuu bori tə, bæ tə, v yà nə jə zinə zənzən, tə lòrì wá, sə v yá v pa v twá v nə. ¹⁹ Yá Zwezi dàń viga, v ga swìn v con, v wú: «Píí, n va n diè n là con, n man ku tə mama, *Yuu-Tiu nə dəri n yinəgə zənzən v ma fwa v pa mú». ²⁰ Bæ tə ma va nagwanaa tə wa, ba nə boŋə «Tian-Fugə» tə, v man won tə mama, Zwezi nə tun v pa wá. Ku gwárí là tə mama, ba nə cəgv v nii sgv tə.

Zwayirisə b̀̀à bwiun də kan don yayıgv ka zwèe yoo

(Matıə 9.18-26; Likə 8.40-56)

²¹ Zwezi píí v va muna tə vàn tə don nə də níá yuu bori tə. Lalv twi, ku kıkarı wá, də v zıga muna tə nii nə. ²² *Zwifə-ba *jéré diè don yuu tíú twi v con. U yırı nə yı Zwayirisə. U nə ni Zwezi, v tva v nəə nə, ²³ v ga lòrì pwəpwə, sə

υ san υ nə. U swìn, υ wú: «À bùá wulə υ tı». U dàń lòrì wá, υ wú: «Bàá, n tún n jìàn υ yuu wa, sə n ma jon wá tian jùn wa, sə υ mu ga ya lu».

²⁴ Zwezi vəli də Zwayirisə. Lalυ púé υ kwa də ku nıŋı υ nεε nə. ²⁵ Yá kan don yà wulə ba wa, υ tàńá nə twi ka ba zıga, ku nə yí bına fugə bələ. ²⁶ U dí càn zənzən máńá tə wa, υ nə ywarı υ tìàn dımútura zənzən con. U cògù wiən tə me, υ nə jə, ku ga tə ba kukwa. Ku dàń yà kwen ku jə wá zənzən. ²⁷ U nì Zwezi ŋwen. U dàń twi lalυ tə wa, υ twá Zwezi kwa con, υ dwen υ gànù nə. ²⁸ U yà swìn, υ wú: «À nə kən cígá, à dwen υ ganan tə cıci nə, à yayıgυ tə wá zwèe». ²⁹ Naa nədu, də υ jana tə lwagυ tə zıga, υ ga na υ tìàn, υ yayıgυ tə nə zwèe yıri. ³⁰ Ku máńá tə wa, Zwezi lwarı də diàn nan υ yıra. U dàń vəvəri lalυ tə tətəŋı wa, υ bwe, υ wú: «Wàà nə dwen à ganan nə?» ³¹ U karbıa tə ma swìn υ con, ba wú: «N na də, lalυ tə wulə mú ku yugə tia tə mama, yá n ga bwe, də wàà nə dwen n yıra». ³² Yá Zwezi yà wulə υ ywàńá, sə υ lwarı liù tə nə fwa ku nətu tə. ³³ Fən zva kan tə, υ dàń ga vıvaga, υ yà nə yèé yoo tə nə yí wá yıri. U dàń ma bà υ tu Zwezi nεε nə, υ swìn cígá mama υ con. ³⁴ Zwezi ma swìn, υ wú: «À nakua, n nə ken n waa à nə tə yıri, Yu jon mú. Vəli də bıcan sié, n yayıgυ tə zwèe míámían».

³⁵ Zwezi nə wulə υ swìn nətu tə, də lià nan jéré diè yuu tíú tə sàń, ba bà ba swìn υ con, ba wú: «N bùá tə mu zwèe. N kúù wà me, sə n wuwalı karnına tutu». ³⁶ Yá Zwezi wà sùràn təntə con tan, υ swìn jéré diè yuu tíú tə con, υ wú: «Dàn

ká pa føn ja mú, kə n waa cıı à nə». ³⁷ U wà yá v pa liù mama kwé ba, də ku nə tà Piyerə, də Zwakə, də v nyánú Zwan.

³⁸ Ba nə yí jéré diè yuu tíú tə sàñ, Zwezi nı lià tə, ba yà wulə ba fwa zəzugu, ba kwi, də ba mà nii. ³⁹ U zva diè tə wa, v swın ba con, v wú: «Bèèèe yırı nə á fwa zəzugu nətən, yá á ga kwi? Bisımaa tə wà tı, v yı v dwèè». ⁴⁰ Ba dän wulə ba mɔŋa wá. U ma pa ba mama nan, v ga yá búa tə nuu də v nyına, də ba tə, ba yà nə yın də wá. U dän zva bwálı tə, bisımaa tə nə wulə. ⁴¹ U jin búa tə jin nə, v ga swın v con də v lɔv sɔv, v wú: «Talıta kumi!» - Ku dən nə yı: Bisımakana, à mù nə swın ku n con: Zàn yı nə! ⁴² Bisımakana tə zəzən v nyı v zàn v vəlı. U yà jə bına fugə bələ. Ba nə nı ku nətɔ tə, ku gwáří ba mama, ku nə dıgà ba yuu zənzən yırı.

⁴³ Yá Zwezi dän dùè súú ba nii nə, də ba dän ká pa, sə liù mama lwarı ku. Ku kwa nə, v swın ba con, v wú: «Á pıan wodiı búa tə nə, sə v dó!»

6

Ba vıga Zwezi Nazaretə nə (Matıə 13.54-58; Likə 4.16-30)

¹ Zwezi nan ku mù bwálı tə nə, v va v nyına sàñ. U karbıa yà kwé wá. ² *Zwifə-ba *sió dıın nə, v yà wulə v kàrı Zwifə-ba *jéré diè wa. Lià zənzən yà nə cuga wá, ku gwáří ba, yá ba ga swın, ba wú: «Yən nə v yèé yìèn tətə mama? Bèèèe nə yı wɔbɔŋa ku tə, v nə jə, də yomılan tə tə mɛ, v nə tɔŋa? ³ Ku tà v mù nə yı kapənta tə, v nə yı Mari bıú tə naaa? Ku tà v mù nə

γι Zwakə də Zwoze də Zwidə də Simon zɔnu tə naaa? U nakwana tə tɛlə nə wa yəbə naaa?» Yá ku nətɔ dən pɪn, ba yà ba wá sɛ. ⁴Zwezi dən ma swɪn ba con, ɔ wú: «Ba yàá zílí Yɪ nii *sùsùnnò bwálí mama nə, yá ɔ nyuna sàñ nə də ɔ dwíí tìán wa, də ɔ diè wa, ba ba wá zílí». ⁵Zwezi wà wàní ɔ fwa yomɪlan duən lá, də ku nə tà, ɔ nə tún ɔ jìán yayɪŋa mancɪn yuu wa, ɔ ma zwèe ba yayɪran. ⁶Ba yà nə wà Yɪ *nii sɛ, tə gwárí wá.

Ku kwa nə, Zwezi jírú ɔ kàrì bwálí tɛntə tɪan tə mama wa.

*Zwezi tun ɔ karɓia fugə bələ tə, bələ bələ
(Matio 10.1, 5-14; Likə 9.1-6; 10.1-20)*

⁷U dən ma bon ɔ karɓia fugə bələ tə, ɔ tun ba bələ bələ. U pɪn ba diən, sə ba lɪ *zinə lià yuu wa. ⁸⁻⁹U pɪn ba nii, ɔ wú: «Á dənà ká tì won mama á kə á yuu. Á dənà ká ja wodiu də lòn də səbiu á ganjɪtə wa, á ja nan cwəŋə. Á tiə daduu, á kənə natura, á nə dənà ká zu ganan bələ».

¹⁰U swɪn ba con, ɔ wú: «Máná tə, á nə yí tɪw wa, sə á mé diè tə wa, á nə zwa, ku jə vəli á nə wá nan ku mù tɪw tɛntə wa. ¹¹Tɪw don lià nə vɪga, sə ba ja aba, nə à yèé, sə ba cugv aba, á naŋa lá. Á zwara á nɛɛ purən, sə ku ya ba yuu yoo». ¹²U karɓia tə dən ma va ba kàrì lià, ba wú, ba mɛ, sə ba bà Yɪ con, sə ba vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna. ¹³Ba diŋtə zinə zənzən ba lɪ, ba zwèe yayɪŋa zənzən yayɪran də ba kəni nuga ba yuu wa.

*Zwan-Batisə gɔrɪ tə yoo
(Matio 14.1-12; Likə 3.19-20; 9.7-9)*

¹⁴ Zwezi ηwen súé bwálí mama, yá piú *Erodə də dān yà nì v yoo. Lìà duən yà swìn də, Zwezi tətə nə yi *Zwan-Batisə v nə pií v bwin, v nan tian wa. Mə kv mù nə pın, v jə diàn, v ma tɔɲa yomulan. ¹⁵ Yá ba duən də yà wú, v yi Yu nii *sùsùnù Eli. Ba duən də wú, v yi fuən Yu nii sùsùnà tə wa liù don. ¹⁶ Erodə nì kv, v ga swìn, v wú: «Kv yi Zwan nə! À pın ba gwəŋə v yuu, yá v pií v bwin».

¹⁷ Kv yi cígá, Erodə tətə yà nə pın ba ja Zwan, ba vwa, ba kə bān diè wa. Erodə yà fwa nətv, v zɔnv Filipə kan Erodıadə yırı, v nə jon. ¹⁸ Zwan yà ma swìn, v wú: «Kv wà mə, sə n jon n zɔnv kan». ¹⁹ Kv yırı nə Erodıadə lıɲa yà zaɲa zənzən Zwan yuu wa, v yà ga jə kv v bican wa. U yà pià cwəŋə, sə v ma gv Zwan. Yá v yà wàri. ²⁰ Erodə yà dəri Zwan, v yà nə yèé də, v yi cígá tíú, v ga yi Yu nə ti tə yırı. U dān ma cì v nə. U yáá nə cuga v sùràn tə, kv yáá gwárí wá, yá v yáá cugu wá də puswənə.

²¹ Erodə lɔrı dıın cànà nə twi kv yí, kv yın yuywanv kv pa Erodıadə nə. Erodə dān zàn v fwa wodirən zənzən, v pa ləzwənfaran tə nə, də pamana yun tián tə nə, də Galile nagwanaa yáá tián tə nə. ²² Erodıadə bùá zua v sa. U sıv tə yın ywání kv pa Erodə də v candərə tə nə. Piú Erodə dān ma swìn bùá tə con, v wú: «Lòri won tə mama, n nə pià, à wá pa kv mú». ²³ U dān ga wú, v dùè: «À wá pa mú won tə mama, n nə pià, kv nə swə kv yi à lɔv tə fan də». ²⁴ Bùá tə dān ma nan, v bwe v nuu: «Bèèè nə à mə, sə à lòri?» U nuu ma wú: «Swìn ndə Zwan-Batisə

yuu nə n pià». ²⁵ Bùá tə ma dəri v va v swìn più tə con, v wú: «À pià, sə n gwəŋə Zwan-Batisə yuu tə síún síún n kə zɔŋa wa n pa nə». ²⁶ Più pié cùgù, yá v yà ba pià, sə v vi, v nə dùè v candərə tə yáá con tə yiri. ²⁷ U dǎn ma zəzən v tɔn pamanv don, sə v va v gwəŋə Zwan yuu v ja bà. Pamanv tə nan v va bǎn diè tə wa, v gwəŋə Zwan yuu. ²⁸ U ti kv v kə zɔŋa wa, v ja bà v pa bùá tə nə. Bùá tə ja nan v pa v nuu nə.

²⁹ Mǎŋá tə Zwan karbia tə nə ni kv, ba twi, ba ti v tigi tə ba gùri.

*Zwezi pùli dipen v pa bara mǎrò bonu nə
(Matie 14.13-21; Likə 9.10-17; Zwan 6.1-14;
Marəkə 8.1-9)*

³⁰ Zwezi *tuntuna tə pií ba bà v con. Ba man ba birv wá won tə mama, ba nə fwa, də ba nə kàri lià tə nətɔ. ³¹ Lià tə nə twi, də ba pií ba viri, tə yà dáá zənzən, kv pa ba wàri wodi u ba jəni ba dé. Kv mù nə pɔn, v ma swìn ba con, v wú: «Á twaga à nə, sə nə nan kwa con bwálí tə nə, liù nə tǎlé, sə á wǎní á síi mancɔn». ³² Ba dǎn zàn ba ti níá yuu bori tə, ba va bwálí tə, lià nə ba bwələ. ³³ Yá lià zənzən ni ba, ba ga lwarɔ ba. Ba nan tian tə mama, ba va bwálí tə nə də nəɛ, də Zwezi də v karbia tə tə wà lá yí.

³⁴ Zwezi də v karbia tə nə nan níá yuu bori tə wa mǎŋá tə, v ni lià tə mama, ba yinəgə jɔn wá, ba yà nə yi ndə pee nə, tə nə ba payɔv jə yiri. U dǎn ma zàn v kàri ba yìèn zənzən. ³⁵ Mǎŋá tə wa, tia nə ja kv yí, Zwezi karbia tə fǎri ba yí, ba swìn v con, ba wú: «Tia yí, yá won mama tǎlé bwálí kv tə wa. ³⁶ Pa, sə lià tə pií ba va tiv tə wa

də tɪbii tə wa, ba yè wodiu». ³⁷ Zwezi ma le ba, v wú: «Á tətə pɪan ba wodiu, sə ba dɛ́!» Ba dən ma swìn v con, ba wú: «Nə ba səbiu zənzən jə, sə nə ma yè wodiu nə pa lià ba tə nə». ³⁸ Zwezi dən ma bwe ba, v wú: «Dipen bagalı nə wulə á con? Vələ á jón!» Ba nə ywàn tə kwa nə, ba twi ba swìn v con, ba wú: «Nə jə dipen bonu də fələ bələ».

³⁹ Kɪ kwa nə, Zwezi pɪn nii v karɪa tə nə, v wú: «Á pɪan lià tə jə́n púló púló galɪv tə yuu wa!» ⁴⁰ Ba dən ma pa ba jə́n tɪa, bíí bíí, də finu finu. ⁴¹ Kɪ kwa nə, Zwezi tì dipen bonu tə də fələ bələ tə, v zìn v yáá yɪ nə, v kə Yɪ lèèè. U fɪ fɪ dipen tə v pa karɪa tə nə, sə ba ma tara lalɪv tə. U tərì fələ bələ tə, də v pa ba mɛ nə. ⁴² Ba liù mama dí v sú. ⁴³ Ba pèè dipen tə də fələ tə mumunə, tə nə súé fɪyaran fugə bələ. ⁴⁴ Bara yɪ mürò bonu ba wa, ba nə dí wodiu tə.

Zwezi vɛli níá yuu wa

(Matíə 14.22-33; Zwan 6.15-22)

⁴⁵ Kɪ kwa nə, Zwezi zəzən v pa v karɪa tə zɪ níá yuu bori tə wa, sə ba dɛ́ yáá, ba galɪ mɪnaa tə vən don nə Bətəsayɪda tɪv con. U mù tətə dən wá kə lià tə cwəŋə nə. ⁴⁶ U nə pɪn ba víí tə máŋá wa, v dīgà paan don yuu wa, sə v jɪn Yɪ. ⁴⁷ Tɪa yí máŋá tə nə, níá yuu bori tə də karɪa tə yà wulə mɪnaa tə tətəŋi wa, yá Zwezi cɪcɪ ga wulə tɪa. ⁴⁸ U nɪ də, v karɪa tə na cən də níá yuu bori tə ka va, vɪv yà nə fuli kɪ naŋa bwálí tə, ba nə vələ tə yɪrɪ. Tɪbulakɪvɪv nii nə, v zàn v wulə níá tə yuu wa ba səpuni nə, v vɛli manɪn manɪn.

49 Yá máṅá tə nə, karbɪa tə nə nɪ wá də, ʋ vəli níá tə yuu wa, ba bún də, ku yɪ wojijiru. Ba dān ma mà nii, 50 fən yà nə zva ba zənzən yɪɪ. Zwezi ma ʋ swìn ba con lala, ʋ wú: «Á dàṅá á jìàn! Ku yɪ à mù nə! Á dānà ká pa fən ja aba!» 51 Ku kwa nə, ʋ dān zva níá yuu bori tə wa, ba səpuni nə, yá vʋv tə ga zɪɪ. Ku gwáɪ ʋ karbɪa tə zənzən. 52 Ba nə nɪ Zwezi də, ʋ fva dipən tə, ba yà tə wà ʋ dīàn tə dēn lwarɪ. Ba pubɔɪ yà wà yɪ.

*Zwezi zwèe yayɪŋa yayɪran Zwenezarətə nə
(Matìə 14.34-36)*

53 Zwezi də ʋ karbɪa tə galɪ mʋnaa tə ba zwèe, ba cú tɪa Zwenezarətə nagwanaa wa. Lantə nə, ba zɪɪ ba níá yuu bori tə. 54 Ba nə cúé, də là tə zəzən ba lwarɪ Zwezi. 55 Bwálí tə mama là nə nɪ də, Zwezi wulə là tə yàá nan nagwanaa tə mama, ba janɪ yayɪŋa ba ja twi ba tɪtaran yuu wa. 56 Bwálí tə mama Zwezi nə vəli, ku yɪ tɪan wooo, tɪfaran wooo, tɪbii wooo, là yàá ja ba yayɪŋa, ba va ba tún jéré bwálá nə. Ba yàá lòrɪ wá, sə ʋ yá ʋ pa ba dwen ʋ gànù nii nə. Liù tə mama yàá nə dwen ʋ gànù tə nii nə, ku tíú yayɪɪv yàá zwèe.

7

*Kàrà nədwan tə yoo, ku nə kwən nə də Yɪ
yìèn duən nə*

(Matìə 15.1-9; Likə 11.37-41)

1 *Farɪzɪan-ba də Yɪ nii *yənu tìàn duən nə nan *Zwerizaləmə ba bà. Ba twi ba kɪkarɪ Zwezi.
2 Ba mìnè də, Zwezi karbɪa tə duən yàá dé wodiu

də ba jidurən. Ku dèñ nə yɪ, ba wà ba jìàn sɪn ndə nətɔ tə nə, ku nə mɛ. ³ Farɪzɪan-ba də *Zwifə-ba tə duən mɛ yà twá yofwamɪnan tə nə, ba nyɪna-ba nə yá ba pa ba. Ba yà ba dé, də ba nə wà ba jìàn sɪn zəni. ⁴ Ba nə nan jéré bwálí də ba bà, ba yàá dé yáá ba sɪn ba jìàn, ba dàñ ga dé. Ba twá dí yáá nə zənzən, sə ba də Yɪ yìèn ma kwen duən nə, ndə ka sɪn wùrú zwɪɪn, də lugu zwɪɪn, də nəkəni nə. ⁵ Farɪzɪan-ba də Yɪ nii yənu tián tə dàñ ma bwe Zwezi, ba wú: «Bèèè nə pɪn n karbɪa tə ba nyɪna-ba yofwamɪnan tə nə twá? Ba dé wodiú də jìàn, tə nə wà sɪn».

⁶ Zwezi ma le ba, ɔ wú: «Yɪ nii *sùsùnnù *Ezayi yà jə cígá, də ɔ nə dí yáá ɔ swìn á mù níé bələ tián tə yoo, ndə ku yà nə púpúní nətən:
 «Lìà-ba tə yɪ ba zilí à mù Yɪ də ba nii cɪcɪ, yá ba waa ga ɲóná də nə. ⁷ Ba yɪjɔnt tə yɪ tɔtɔ, ku tə, ba nə kàrì ba bɪrɪ nə yɪ ləzoni kàrà, də ba yofwamɪnan tə yɪrɪ.»

⁸ Zwezi swìn ba con, ɔ wú: «Á yá Yɪ bɪra tə kwa, á ga twá ləzoni yofwamɪnan nə».

⁹ Zwezi dàñ ga sùrí lá, ɔ wú: «Á vɪga Yɪ bɪra tə mwálí mwálí, sə á ga twá á tətə yofwamɪnan nə. ¹⁰ Yɪ *nii tə, ɔ nə pɪn *Moyizə nə, cígá swìn, ku wú: «Zilí n nuu də n nyɪna! Yá liù tə, ɔ nə zɪrɪ ɔ kə ɔ nuu də ɔ nyɪna nə, ɔ mɛ, sə ba gu wá». ¹¹⁻¹² Yá á mù bɪrɪ də, liù wàá ɔ swìn ɔ nuu də ɔ nyɪna con, ɔ wú: «N tori tə, à yà nə wá ma san mú tə yɪ à tún, sə ku yɪ *jɔɲi ku pa Yɪ nə». Ku dèñ nə yɪ «kərəban» də Zwifə-ba sɔgu. Yá á dàñ pɪn cwəɲə liù nə, sə ɔ dàñ ká kúvè san ɔ nuu də ɔ nyɪna nə. ¹³ Mə á yofwamɪnan tə, á nə kàrì lià

tə nə nə, á twá á ma li Yı sɔɡv tə nywari. Á fwa yìèn duən zənzən tə nə nyın ndə tə nə».

*Wiən tə nə cùgà ləzwənə Yı yáá nə
(Matıə 15.10-20)*

¹⁴ Zwezi ma kúv bon lià tə, v swın ba con, v wú: «Á mama cɔɡa, á ga nı ku tə dèń. ¹⁵ Won tə mama nə naŋa kàrá con, ku zwı ləzwənə wa, wàrì wá ku cùgà. Won tə nə naŋa ləzwənə waa, ku mù won tə nə wáá wá ku cùgà». ¹⁶ [Liù mama dàń mɛ, sə v kə diàn, v sùrí v zıan, v cɔɡv zəni!]

¹⁷ Máná tə, Zwezi nə nan lià tə wa v zv diè, v karbıa tə bwe wá ku zwansısara təntə dèń nə. ¹⁸ V dàń ma swın, v wú: «Á də tə yı lià tə, á nə wàrì yoo dèń á nı? Á ba nèn də, won tə nə twá nii ku zv liù waa wàrì wá ku cùgà? ¹⁹ Á yèrì də, wodiu tə ba v pubɔŋa tə wa zwı. Ku yı v pùé wa nə ku zwı, yá ku kwa nə, v yáá twa ku v dɔɡv kaduəyuu bwálı nə». Tə mù sùràn tə nə nə Zwezi twá v ma swın də, wodiu təlél, ku nə jə durən Yı yáá con. ²⁰ Yá v ga kúv swın, v wú: «Won tə, ku nə naŋa ləzwənə yıra nə pın v bıcan yı nəzonu Yı yáá con. ²¹ Liù waa con nə pubɔŋı kúkwınan yáá nan, tə pın v cwàrì, v ŋwın, v gwı, ²² v pìà lià kana, lià duən wiən jə yimən tə pa wá, v tɔŋa wɔlɔŋv, v gıgarı lià, v kúkuh Yı yırı tə, v yıı zwı lià wiən, v cəgə lià, v fwa fwıə, v ga yèrì v yáá. ²³ Tə mù yokúkwınan tə mama yı ləzwənə waa nə tə naŋa, yá tə ga pın v bıcan yı nəzonu Yı yáá con».

*Kavee don ken v waa Zwezi nə
(Matıə 15.21-28)*

24 Ku kwa nə, Zwezi kèen lá, v va nagwanaa don wa, Tirə tɔv tə nə wulə lá. U zba diè don wa, yá v ga ba pià, sə liù lwarı v nii nə, yá v dän nə wà wänı v cı, sə ba dän ká ni v ηwen. 25 Kan don yà ni Zwezi yoo. U yà jə bùá, *zini yà wulə ku bùá təntə yuu wa. U dän ma zàn v bà v tɔ Zwezi nəə nə. 26 Kan tə yà yı *Gərekə. Ba lɔrı wá Fenisi nagwanaa wa, Siri nə tı lá. U lòri Zwezi, sə v dıŋı zini tə v lı v bùá tə yuu wa. 27 Yá Zwezi swın kan tə con, v wú: «Dé yáá n yá n pa diè là də ba sú, ka tı bısıná wodiı ka dıı kukurbii yáá, nə ba zıən yırı». 28 U ma le wá, v wú: «Karnyına, ku yı cígá! Yá kukuri tə yáá dé wodimumunə tə, bısıná tə nə yá ba pın tə twı tıa nə». 29 Zwezi ma swın v con, v wú: «N nə le nə nətv tə yırı, n wáá n piı n virı, zini tə nan n bùá tə yıra». 30 U piı v va v sän, v na v bisımaa tə də v tégé gədoo yuu wa. Zini tə ga nan v yıra.

*Zwezi súrú bəru don zıan v ga pɔrı v nii
(Matıə 15.29-31)*

31 Zwezi nan nagwanaa tə wa, Tirə tɔv nə wulə lá, v twá Sidon tɔv. U zıgı lá v va v twá Tıan-Fugə nagwanaa tə wa, v va Galile mɔnaa tə vən nə. 32 Ba jın bəə don v zıan nə bwın, v ga bəbe ba ja va v con. Ba lòri Zwezi, sə v tún v jın bəə tə yuu wa. 33 Zwezi ma ja v cıvı v ja nan là tə wa, v va yıŋɔna. U tı v jıfıvı v tırı bəə tə zıan wa. U lı mımıan, v ma dwen bəə tə nəndəli nə. 34 U zın v yáá yı nə, v sıı fɔvɔn, v ga swın də v lɔv sɔgɔ, v wú: «Efata!» - Ku dən nə yı: «Súrı n tıàn.» 35 Naa nədv də bəə tə zıan tə súrı, v nəndəli kòlù, v ga swın zəni. 36 Zwezi ma swın là tə mama con də,

ba dān ká man ku, ba bırı liù nə. Yá ba tə zəzəgi ku, ba pa ku nan kàrá wa. ³⁷ Ku dān ga gwárí lià zəni. Ba dān yàá swìn, ba wú: «Won tə mama, v nə fwa ziən zəni. U pın zıbuŋa nəń, bərən ga swìn».

8

Zwezi pùlù dipen v pa lià m̀r̀r̀ banıa nə (Matıə 15.32-39; Marəkə 6.35-44)

¹ Ku máŋá tə wa, lià zənzən yà kúv̄ kun duən nə, ba yà ga ba won mama jə, sə ba dé. Zwezi dān bon v karbıa tə, v swìn ba con, v wú: ² «Lalv̄ tə yinəgə jə nə, nə ba nə wulə də nə dıan batwa nətən, yá ba ga ba won jə, ba dé tə yırı. ³ À nə pın ba v̄i də niən, ba dıàn wá zwèe, ba nan ba tv̄wəŋə yuu, ba wa lià duən nə nan yıŋuŋa yırı». ⁴ U karbıa tə ma le wá, ba wú: «Nə wàr̄i ba dipen nə pın, ba dé ba swı́, bwálı ku tə wa, won mama nə təl̄é». ⁵ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Dipen bagalı nə á jə?» Ba ma le, ba wú: «Dipen barpe». ⁶ U dān ma pa nii lalv̄ tə nə, sə ba jəń tıa. U dān ga tı dipen barpe tə, v kə Yı lèèèe, v f̄v̄ f̄v̄ tə, v pa v karbıa tə nə, ba ma tara lià tə.

⁷ Ba yà tə jə fəlibii də. Zwezi ken Yı lèèèe fələ tə yırı, v ga swìn v karbıa tə con, sə ba t̄ar̄à tə ba pa lià tə nə. ⁸ Ba liù mama dí v sú. Karbıa tə ga p̄e tə mumunə, tə nə ga, ba sú tıı barpe. ⁹ Yá ba yà ga yı lià m̀r̀r̀ banıa. Zwezi dān pın ba v̄i.

¹⁰ Kɔ kwa nə, Zwezi də ɔ karɓia tə zəzən ba zɔ nía yuu bori tə, ba va Daləmanɔta nagwanaa wa.

Farızian-ba pìà, sə Zwezi biri ba ɔ dìn
(*Matıə 16.1-4; 12.38-39; Likə 11.16, 29*)

¹¹ *Farızian-ba tə twi, ba wulə ba swìn də Zwezi. Ba pìà, sə ba ja ɔ dən nə. Ba lòrì wá, sə ɔ tɔn yomɩɔ don ɔ ma biri ba də, ɔ dìn tə yɩ tə nan Yɩ con. ¹² Zwezi sɩ́ fɔɔn ɔ kə ɔ waa, ɔ ga swìn, ɔ wú: «Bèèè nə pɩn zən lià ma pìà, sə à fwa Yɩ dìn mɩmɩɔ à biri ba? Cígá mama, à mù nə swìn kɔ á con: À bá fwa Yɩ dìn mɩmɩɔ mama à biri ba». ¹³ Zwezi dā́n kḗn ɔ ga yá ba, ɔ pì ɔ zɔ nía yuu bori tə wa, ɔ va mɔnaa tə vān don nə.

Zwezi karɓia tə wà lwarɩ won tə, ɔ nə yɩ
(*Matıə 16.5-12*)

¹⁴ ɔ karɓia tə yà swèéé, sə ba tì wodiu. Ba yà jə dipen nəɔɔ cɩcɩ nía yuu bori tə wa. ¹⁵ Zwezi dā́n ma swìn ba con, ɔ wú: «Á zurə á yɩra, á cɩa á tìān nə zəni də *Farızian-ba sabwarɩ tə. Á cɩa á tìān nə də *Erodə sabwarɩ tə». ¹⁶ ɔ karɓia tə ma swìn ba pwərə wa, ba wú: «Kɔ yɩ nə nə ba dipen jə, tə nə pɩn ɔ ma swìn nəɔɔ». ¹⁷ Zwezi lwarɩ kɔ tə, ba nə wú, ɔ dā́n ma bwe ba, ɔ wú: «Bèèè nə pɩn á ma wú: «Kɔ yɩ nə nə ba dipen jə tə yɩrɩ nə»? Á tə wà lwarɩ! Á tə wà kɔ dən nì! Á pubɔŋa wà yí! ¹⁸ Á jə yíá, tə ba lá na! Á jə zɩan tə ba nən! Á tə wà líí! ¹⁹ Máná tə wa, à nə fwa dipen bonu tə à pa bara mùrù bonu tə nə, á pèe tə mumunə á sú fɩyaran bagalı?» ɔ karɓia tə le, ba wú: «Fɩyaran fugə bələ». ²⁰ «Sə máná tə wa,

à nə fva dipen barpe tə à pa là m̀r̀r̀ bania tə nə, dipen mumunə tí bagalı nə á tí?» Ba le wá, ba wú: «Tí barpe». ²¹ Zwezi dàń ma sẁn ba con, v wú: «Yá á ga tə ba ǹń?»

*Zwezi s̀r̀ú liliu don yá Bətəsayıda nə
(Marəkə 10.46-53; Zwan 9.1-11)*

²² Zwezi də v karbia tə dàń v̀li ba yı Bətəsayıda tiv. Lantə nə, là jun liliu don, ba ja bà Zwezi con, ba l̀r̀ wá, sə v dwen v ıtra, sə v s̀r̀ı v yá tə. ²³ Zwezi jun liliu tə jun nə, v van wá v ja nan tiv tə kwa con. U dàń ga li mımıan mancın v kə bε tə yá yuu wa. U t́n v j̀an v yuu, v ga bwe wá, v wú: «N wáá won n nı?» ²⁴ Liliu tə s̀r̀ı v yá, v ga le, v wú: «À na ləzoni, à na ba ndə t́an nə, yá ba ga v̀li». ²⁵ Zwezi k̀v̀ t́n v j̀an bε tə yá yuu. Liliu tə nə ywáń v yáá mənə mənə, v yá tə dàń na wıən tə mama pwənə pwənə. U nı yazurə. ²⁶ Zwezi dàń ma sẁn, v wú: «V̀li n sáń! Dán ká va tiv tə wa!»

*Piyerə sẁn də, Zwezi nə ıı Kərisə
(Matıə 16.13-20; Likə 9.18-21)*

²⁷ Zwezi də v karbia dàń ja ba yáá ba man Filipə Sezare tıan tə con. Ba nan cwəńə yuu, v ma bwe ba, v wú: «B̀eεe nə là tə sẁn à yuu wa?» ²⁸ Ba ma le wá, ba wú: «Ba duən wú, n ıı *Zwan-Batisə. Ba duən wú, n ıı Yu nii *s̀s̀ǹ Eli. Ba duən də wú, n ıı Yu nii s̀s̀ǹ tə wa liù don». ²⁹ Zwezi ma k̀v̀ bwe ba, v wú: «Sə á m̀ con nə? Wá nə á wú, à ıı?» Piyerə ma le, v wú: «N ıı *Kərisə». ³⁰ Zwezi dàń ma dù s̀ú ba nii nə, sə ba dán ká sẁn kv liù mama con.

*Zwezi swìn v tian də v ka bwin ka nan yoo
(Matie 16.21-23; Likə 9.22)*

³¹ Ku kwa nə, Zwezi yà wulə v kàrì v karbıa tə, v wú: «*Ləzwənə-Biu* mə, sə v dé càn zənzən. *Zwifə-ba *nəkwına, də Yıı *jonwana yun tian, də Yıı nii *yənu tian wá vı wá ba dugv. Ba wá gv wá, kv nə yí dian batwa, v wá pıı v bwin».

³² V yáa maņa kv, v bırı ba pwənə pwənə. Piyerə dän ma bon wá v ja nan kwa con, v wulə v caga v nii nə. ³³ Yá Zwezi dän pıı v vöveri, v ywän v karbıa tə duən tə, v ga caga Piyerə nii nə, v wú: «Ja pıà bwalı, *Sitana, n nə yı n bıņa ndə ləzoni nə, n ba bıņa ndə Yıı nə tə yırı».

*Zwezi ka twá ɲwírán
(Matie 16.24-28; Likə 9.23-27)*

³⁴ Ku kwa nə, Zwezi bon v karbıa tə də lià tə, v kə duən nə, v swìn ba con, v wú: «Liù tə mama nə pıà, sə v bà v twá à nə, kv tíú kúv dän ká fwa v təntian puswənə. Kv tíú mə, sə v sèe v twá v dé càn də nə, kv ja vələ v tian dagarv tə yuu wa.

³⁵ Kv yı cıgá, liù tə, v nə pıà, sə v jon v mı tə, v wá kwìn kv nə. Yá liù tə, v nə wá dugv v mı tə à mù yırı də Yıı suywánú tə swıvı yırı, kv tíú wá jon v mı. ³⁶ Kv funə wa yən nə kv pa liù nə, də v nə nı tia yuu jıjə tə mama, yá v ga kwìn mı tə nə, kv nə ba zwèe Yıı con?

³⁷ Won wulə ləzwənə nə wá pa, sə kv ma yè v mı tə kv jon, naaa? ³⁸ Zən ləzoni tə yáá tələ də Yıı, ba ba Yıı nii zilı. Yá liù dän nə dəri cavıra, sə v bırı də, v ya à mù nə tı, v ga dəri cavıra, sə

* **8:31** 8.31 Zwezi yı v tətə yoo nə v swìn.

υ swìn à sɔyɔ́wǎjú tə, *Ləzwənə-Biu† tə bá sèe υ jon ku tíú, máǰá tə, υ nə wá pìi υ bà də *malıke υ nyına tə dun tə wa».

9

¹ Zwezi kúò swìn ba con, υ wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Lìà duən, ba nə wulə yəbə, bá ti, də ba nə wà Yı pàrì tə ni də, ku biàn də diàn».

Zwezi lwàń υ tiàn

(Matıə 17.1-13; Likə 9.28-36; 2 Piyerə 1.16-18)

² Ku dian bardu kwa nə, Zwezi bon Piyerə də Zwakə də Zwan, υ ja di paan nəfaru yuu, ba də wá cıci. Ba nə diǰà ba yí lá, υ lwàń υ tiàn ba yíá yuu wa. ³ U ganan tə yà cıci. Tə yà pìrì tə doni nətu tə, ləzwənə nə wáá ka pın tə pìrì tia yuu wa. ⁴ Ku kwa nə, Yı nii *sùsùnò Eli də *Moyizə nan υ karbıa batwa tə nə. Ba yà wulə ba swìn də Zwezi. ⁵ Piyerə dàń swìn Zwezi con, υ wú: «Karnyına, ku zıən də, nə nə wulə yəbə. Nə dàń wá pú gansilə batwa, n mù nədu, Moyizə nədu, Eli də nədu». ⁶ Piyerə yà yèrì ku tə dèń, υ nə swìn, υ də karbıa tə duən yà nə zəzəgə zənzən yıru. ⁷ Bakwan don nan ku pəri Moyizə də Eli yuu nə. Bakwan tə wa Yı kori swìn lá, ku wú: «D tə nə yı à biswənə, á cıga υ nii sɔgɔ». ⁸ Naa nədu, də karbıa tə ywàń ba səpuni nə, yá ba kúò wà liù mama ni. Zwezi yà yı υ cıci də ba.

⁹ Ba nə naǰa paan tə yuu ba cwi, Zwezi pın karbıa tə nii, υ wú: «Á dàná ká man ku tə, á nə

† 8:38 8.38 Zwezi yı υ tətə yoo nə υ swìn.

nı tə, á bırv lıú mama. Á jana kv á nii nə, kv ja vələ *Ləzwənə-Biu* tə ka pıı ka bwin tıga wa». ¹⁰ Ba zılı v nii, yá ba dən yà bwe duən, ba wú: «Ka tı ka pıı ka bwin, tə dən nə yı bəeəe?»

¹¹ Karbıa tə dən ma bwe Zwezi, ba wú: «Bəeəe nə pın Yı nii *yənu tıán tə ma wú, də Yı nii səsənə Eli nə wá dé jonu tə yáá v bà luv?» ¹² U ma le ba, v wú: «Eli nə me, sə v dé yáá v bà v kwen wıən tə me v kə duən nə. Kv púpúnı Yı sagı tə wa, kv wú: «Ləzwənə-Biu wá dé cən zəni. Lıà ga wá nyáná wá. Tə də yıən tə wá tın cıgá.» ¹³ Yá à mù nə swın kv á con: Eli cıgá nə twı, lıà duən ja wá, ba ma fwa kv tə, ba nə pıà, ndə kv nə púpúnı nətv tə!»

Zwezi li bisımaa don yuu zini, kv nə wıwalı wá
(*Matıə 17.14-21; Likə 9.37-43*)

¹⁴ Kv kwa nə, Zwezi də v karbıa batwa tə, Pıyerə də Zwakə də Zwan pıı ba va karbıa tə duən tə con. Máná tə, ba nə twı ba yı, lıà zənzən yá kıkarı karbıa tə duən tə. Yı nii *yənu tıán yá wulə ba tútúnı də karbıa tə. ¹⁵ Máná tə wa, lıà tə nə nı Zwezi, ba zəzəgə, yá ba ga dəri ba va, sə ba jın wá. ¹⁶ Zwezi bwe ba, v wú: «Bəeəe nə á wulə á tútúnı duən pwərə wa?» ¹⁷ Bəe don ma le lıà tə wa, v wú: «Karnına, à bıú nə à ja bà n con. *Zini jə wá, kv pa v nii dənə. ¹⁸ Máná tə mama, zini tə nə zán v nə, kv yáá dı wá tıa. U mımıan pəlı, v yələ ga za duən nə, v ga yáá

* **9:9** 9.9 Zwezi yı v tətə yoo nə v swın.

ku. À lòrì n karbɪa tə, sə ba lɪ zini tə v yuu wa, ba ga wà ku dɪàn jɪn».

¹⁹ Zwezi ma swìn karbɪa tə con, v wú: «Á mù zèn lià-ba, á tə nə ba Yɪ nii sèe. Dɪan bagalt nə à tə wá yà də aba? Ku yɪ à wá ja pínú ku mɛ nətə də aba? Á jana wá, á ja bà à con!» ²⁰ Ba jɪn biú tə, ba pa wá. Máná tə, zini tə nə nɪ Zwezi, ku vuvugu biú tə zəni. Biú tə tva tva v bəbəli, yá v mɪmɪan ga pàli. ²¹ Zwezi dǎn ma bwe biú tə nyɪna, v wú: «Ku dɪan bagalt nə v yɪ nətən?» U nyɪna tə ma swìn, v wú: «Ku yɪ v bɪsíní mama nə. ²² Nɛɛ kapɔpɔ, zini tə yàá yigu wá, ku dɪ mən wa, nə à yèé níá wa, sə ku gv wá. Yá n nə wáá won n fwa, sə n dəri nə yinəgə, n ga san nə nə». ²³ Zwezi ma swìn, v wú: «Bèèèe nə pɪn n le də, à nə wáá won à fwa? Won mama wáá ku pa liú tə nə, v nə keni v waa Yɪ nə». ²⁴ Naa nədu də biú tə nyɪna cərí v kə yɪ nə, v wú: «À ken à waa Yɪ nə, yá n dǎn nə san nə, sə à kúù dǎn ká bèèé».

²⁵ Zwezi nə na də, lià dəri ba twi ba nə tə, v baa zini tə nii nə, v wú: «Zini tə nə cì ku pɪn liú ba swìn də liú ba nən, à mù nə pɪn nii, sə n nan biú tə yɪra. N kúù dǎn ká píí n zv wá mama!» ²⁶ Zini tə mà nii, ku vuvugu biú tə zənzən, ku ga nan. Biú tə yà yɪ ndə v tɪga, ku pa, lià duən yà nə zɪga lá, yà swìn də, v tɪga. ²⁷ Yá Zwezi jɪn v jɪn nə, v van wá v zìn. Biú tə zàn v zɪga yɪ nə.

²⁸ Zwezi nə vɛli sǎn máná tə nə, v də v karbɪa tə cɪcɪ nə wulə, ba dǎn bwe wá, ba wú: «Bèèèe nə pɪn, nə wà wǎní nə lɪ zini tə?» ²⁹ Zwezi ma

le ba, v wú: «Kv yi yijunı cııı nə wàá zini kv tə yiri kv lı!»

*Zwezi kúv swìn v tian tə də v ka bwin tə yoo
(Matıə 17.22-23; Likə 9.43-45; Marəkə 8.31-33)*

³⁰ Zwezi də v karbıa tə nan lantə, ba twá Galile nagwanaa. Zwezi yà ba pıà, sə ba lwarı v bwálı, ³¹ v yà nə kàrı v karbıa tə yırı. U swìn ba con, v wú: «Lìà wá tı *Ləzwənə-Biu†. U wá zv ləzoni jıàn wa. Ba wá gv wá. Kv dıan batwa dıun nə, v wá pıı v bwin». ³² Yá v karbıa tə wà sgv tə dən nı, ba ga dəri fən, sə ba bwe wá.

Wàà nə wá yà nə yuu wa?

(Matıə 18.1-5; Likə 9.46-48; Marəkə 10.42-45)

³³ Zwezi də v karbıa tə dãn yı Kaperənayımə tiv. Máná tə, ba yà nə wulə diè wa, Zwezi bwe v karbıa tə, v wú: «Bèèè dən nə nə á tútùnı duən, də nə nə wulə cwəŋə tə yuu wa?» ³⁴ Ba yà púé ba nii, ba yà nə yi ba tútùnı duən, sə ba lwarı liù tə, v nə wá yà ba yuu wa yırı. ³⁵ Zwezi dãn ma jèn tia, v ga bon v karbıa fugə bələ tə, sə ba boli v yıra. U swìn ba con, v wú: «Liù tə, v nə pıà, sə v yà yuu wa, kv tíú tə mə, sə v ya ba mama wa nəmaa. U ga mə, sə v tun v pa ba mə nə». ³⁶ U dãn ga tı bisımabiə, v zıgı ba yáá con. U kukwalı wá v kə v nyunı nə, v ga swìn, v wú: ³⁷ «Liù tə, v nə jun bisımabii ba tə don zəni à mù yırı, kv yi à mù tətə nə kv tíú jun zəni. Yá liù tə, v nə jun nə zəni, kv tíú bırı də, v jun liù tə, v nə tun nə, zəni».

† 9:31 9.31 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn.

*Liù tə, v nə ba nə nə zıga, yı nə liù
(Likə 9.49-50)*

³⁸ Zwan swìn Zwezi con, v wú: «Karnyına, nə nı bεε don v ja n yırı tə, v ma lı *zinə, yá v ga təléd də nəba. Nə yà swìn də, v ba cwəŋə jə, sə v fwa kv, v nə təléd də nəba tə yırı». ³⁹ Yá Zwezi dàń le ba, v wú: «Á dàna ká cì v nə, á yaga wá, sə v fwa! Liù tə, v nə wá twá à yırı tə nə, v ma fwa yomıv, v wàrì à yolwan v pıı v swìn síún síún. ⁴⁰ Cígá, liù tə, v nə ba nə nə zıga, yı nə liù. ⁴¹ Liù nə pın aba wùrú zŋa də níá, á nə yı à mù *Kərisə là yırı, cígá mama, à mù nə swìn kv á con, kv liù təntə bá kwìn v ŋwírán nə Yı con».

*Ka dé càn kvkwa cvna fàŋú
(Matıə 18.6-11; 5.29-30; Likə 17.1-2)*

⁴² Kv kwa nə, Zwezi kúv swìn, v wú: «Liù tə, v nə pın, labwana təntə, ba nə keni ba waa à nə wuuu, don twá v nə, v dɔgv Yı cwəŋə tə, ka jén, kv wá kvkwani kv tíú con nə, də ba nə vwə kapan nəfarv v bıan nə, ba ja va, ba dı mvv wa. ⁴³ Də kv nə wá twá n juun nə, n ma tun cvna, sə n gwəŋə kv. N nə zva mı tə wa, kv nə ba zwèe Yı con, də juun nədv, kv kvkwa n nə zva mən diè wa də jìan bələ. Tə mən təntə nə ba dəŋi. ⁴⁴ Lantə, zonzuran wulə, tə nə dé yıra, tə ga ba tı, yá mən tə ga ba dəŋi abada. ⁴⁵ Də kv nə wá twá n naa nə, n ma tun cvna, sə n gwəŋə ka. N nə zva mı tə wa, kv nə ba zwèe Yı con, də naa nədv, kv kvkwa n jə nεε bələ, yá n ga zv mən diè wa. ⁴⁶ [Lantə, zonzuran wulə, tə nə dé yıra, tə ga ba tı, yá mən tə ga ba dəŋi abada.] ⁴⁷ Də

ku nə wá twá n yii nə, n ma tun cuna, sə n li ku dugv. N nə zva Yı pàrì wa də yii nədu, ku kukwa n nə jə yíá bələ, yá n ga zu mən diè wa. ⁴⁸ Lantə, zunzuran wulə, tə nə dé yıra, tə ga ba ti, yá mən tə də ga ba dənji abada.

⁴⁹ Càn mən wá cú liù mama yuu wa. Tə wá kwen liù mama tə li cuna wa. ⁵⁰ Nakwan yı won, ku nə ziən. Yá ka nyıŋa nə nan, á kúv wàrì ka á pın ka pıi ka janı nyıŋa. Á yana ndə nakwan nə, á ga ya də duən də bıcan sié».

10

Zwezi kàrì ka kwa kasweri yoo (Matıə 19.1-12; 5.31-32)

¹ Zwezi nan v yá ku bwálí tə. Ku kwa nə, Zwezi vəli Zwıde nagwanaa wa, Zwurəden muna tə vən don nə. Lià zənzən kúv twi ba pú v yuu nə. U yà kàrì ba, ndə v yàá nə fwa mánjá mama nətv. ² *Farızıan-ba duən fàrú ba yí wá, sə ba ja v dən nə. Ba dən bwe wá, ba wú: «*Zwıfə-ba Yı *nii yìèn tə, v nə pın *Moyizə nə, yàá pa cwəŋə bεε nə, sə v dugv v kan?» ³ Zwezi ma pıi v bwe ba, v wú: «Kàrà kwà nə Moyizə bırv aba?» ⁴ Ba ma wú: «Moyizə pın cwəŋə bεε nə, sə v púpúnı ka kwa kasweri sagı, v ga dugv v kan». ⁵ Zwezi ma swın, v wú: «Moyizə púpúnı ku mù bıra tə v pa aba, á zıbaniun tə yıri. ⁶ Yá ku nə zıgı mánjá tə nə, Yı nə fwa wiən mə, Yı fwa ləzwənə, v fwa bεε də kan. ⁷ Mə nətv nə ku púpúnı, ku wú: «Ku mù yıri nə, bεε wá nan v yá v nuu də v nyına, v ga vwa v tıàn v kan nə. ⁸ Yá ba mə bələ wá jı won nədu.»

Zwezi swìn v sùrí lá, v wú: «Yá ba kùò bá yà lià bələ, ba dàñ wá yà won nədv. ⁹ Ləzwənə mama kùò wa mə, sə v pwèe won tə, Yı nə vwə duən nə».

¹⁰ Máná tə, ba nə zva diè, v karbia tə kùò bwe wá tə mù yìèn tə yuu wa. ¹¹ U swìn ba con, v wú: «Bεε tə, v nə dvgu v kan, v ga swe v don, kv yı bacwan nə v fwa də təntən kan tə. ¹² Nətv nə, kan də kùò nə dvgu v bari, v ga va v swe bεε don, v də kùò yı kacwan nə v fwa».

Zwezi də bısíná yoo

(Matıə 19.13-15; Likə 18.15-17)

¹³ Lià yà jun bısíná ba ja ba Zwezi con, sə v dwen ba yıra. Yá v karbia tə dàñ wulə ba caga ba nii nə. ¹⁴ Zwezi nə nı kv, v lıŋa zàn. U swìn v karbia tə con, v wú: «Á yaga bısíná tə, sə ba bà à con. Á dàná ká cı ba nə. Lià tə, ba nə yı ndə bısíná tə nə, nə wá yà də Yı v pàrì tə diŋə wa. ¹⁵ Cígá mama, à mù nə swìn kv á con: Də liù nə ba sèe, v jì ndə bısımaa, v ba wànı Yı pàrì tə wa v zv abada».

¹⁶ Kv kwa nə, v kukwalı bısíná tə v kə v nyunı nə, yá v tún v jìàn ba yuu wa. U lòrì Yı v pa ba.

Jjə balandrvv don yoo

(Matıə 19.16-30; 6.19-21; Likə 18.18-30; Romə tıán 10.3)

¹⁷ Zwezi yà ma vırı, də bεε don dəri, v yı wá. U tv v nadwana nii nə Zwezi yáá con, yá v ga bwe wá, v wú: «Karnyına, n yı pubwanv tíú. Bèèèe nə à mə, sə à fwa, sə à ma na mı tə, kv nə ba zwèe Yı con?» ¹⁸ Zwezi ma le wá, v wú: «Bèèèe nə pın, n ma boŋə nə pubwanv tíú? Liù tələ, v

nə yɪ pubwanɔ tɪú, də kɔ nə tà Yɪ cɪcɪ. ¹⁹ N yèé Yɪ *nii yìèn tə, ɔ nə pɪn *Moyizə nə: «Dàn ká gɔ liù! Dàn ká cwàrì! Dàn ká ɲè! Dàn ká kɔna kɔnkɔn n kə liù nii nə! Dàn ká gɪgarɪ là! Zilí n nuu də n nyɪna nii!» » ²⁰ Bɛɛ tə ma le wá, ɔ wú: «Karnyɪna, à zilí Yɪ nii yìèn təntə mɛ, də à tə yɪ bisɪmaa». ²¹ Zwezi ywàń bɛɛ tə də sonu. U dàń ma swìn ɔ con, ɔ wú: «Won nəɔv nə ga, sə n fwa: Vəli n yè wiən tə mɛ nə wulə n con. N tì tə səbiu tə n pa zɔra nə. Yá n wá na wiən tə, kwənə nə dáá Yɪ *sàń nə. Kɔ kwa nə, n dàń bà n twá à nə». ²² Yá máńá tə, bɛɛ tə nə nì sùràn təntə, ɔ yáá cùgò. U kèén ɔ vií, ɔ yà nə yɪ wiən zənzən tɪú yɪrɪ.

²³ Zwezi ywàń ɔ karɓia tə, də ba nə kəkəli wá, ɔ dàń ga swìn ba con, ɔ wú: «Kɔ bá yà mwálí kɔ pa jɲə tìán nə, sə ba zɔ Yɪ pàrì tə wa». ²⁴ Sùràn tə gwárí ɔ karɓia tə zəni. Yá Zwezi kúò pìí ɔ swìn ba con, ɔ wú: «À ɓia-ba, Yɪ pàrì tə wa zwɔ cígá tà mwálí. ²⁵ Nyɔgɔma ka twá gancɪn ɓɔɔ kɔ nan yɪ mwálí, kɔ doni jɲə tɪú nə pìà, sə ɔ zɔ Yɪ pàrì tə wa». ²⁶ Sùràn tə kwɛn tə gwárí ɔ karɓia tə, ba dàń ga swìn duən nə, ba wú: «Kɔ nə yɪ nətv, liù tɛlé, Yɪ nə wá wàní ɔ jon kɔ tɪú ɔ cɔna wa». ²⁷ Zwezi ywàń ba ɔ ga swìn, ɔ wú: «Kɔ yɪ won tə, ləzoni nə wàrì ba fwa, yá kɔ tà Yɪ mù! Yɪ mù wàá won mama ɔ fwa».

²⁸ Piyerə dàń ma swìn ɔ con, ɔ wú: «Ywàń, nə dɔgɔ won mama, nə ga twá n nə». ²⁹ Zwezi ma le wá, ɔ wú: «Cígá mama, à mù nə swìn kɔ á con: Liù nə taa à mù də Yɪ sɔywáńɔ tə yɪrɪ, ɔ nan ɔ ga yá ɔ sàń, nə à yèé ɔ nubia, də ɔ nuu,

də v nyɪna, də v bia, də v kárí. ³⁰ Kɔ tɪú wá na síún máǵá kɔ tə wa dii, də nubia, də ninə, də bia, də kárí, kɔ nəɖu mama nəε bíí. Yá v ga wá dé càn də. Yá máǵá tə, kɔ nə wulə yáá kɔ bìn, v wá na mu, kɔ nə ba zwèe Yɪ con. ³¹ Təntən là dáá, ba nə wá yà talíkwa là. Yá talíkwa là də ga dáá, ba nə wá yà təntən là».

Zwezi kúv pìi swìn v tian tə, də v ka pìi ka bwin ka nan tə yoo

(Matìə 20.17-19; Likə 18.31-34; Marəkə 8.31-33)

³² Zwezi də v karbia tə yà wulə cwəŋə yuu ba vələ *Zwerizalemə. Zwezi yà wulə ba yáá v vèli. U karbia tə pwìi cùgò, yá fən ga zu là tə nə twá ba kwa. Zwezi kúv bon v karbia fugə bələ tə v kə duən nə. U man won tə nə wá yí wá síún nə, v bɪrɪ ba. ³³ U swìn ba con, v wú: «Á cɔga zəni, nə wulə cwəŋə wa, nə ma vələ Zwerizalemə. Mə tɪv təntə wa nə, ba wá ja *Ləzwənə-Biu* tə, ba kə Yɪ *jɔŋwana yun tian də Yɪ nii *yənu tian jìàn wa. Ba wá bɪrɪ v bɪrà, sə ba gu wá. Ba wá kə wá là tə, ba nə yèrɪ Yɪ, jìàn wa. ³⁴ Ba wá mun wá, ba pi mɪmɪan ba lwá v yuu wa. Ba wá mà wá v yɪra lá, yá ba ga gu wá. Yá dian batwa nii nə, Yɪ wá pìi v bwin wá, v lɪ tian wa».

Zwakə də Zwan pìà, sə ba na dun

(Matìə 20.20-28; Likə 22.24-27; Zwan 13.3-17)

³⁵ Kɔ kwa nə, Zebede bia tə, Zwakə də Zwan, twi Zwezi bian nə, ba swìn v con, ba wú: «Karnyɪna, nə pìà, sə n tun kɔ tə, nə nə lòrɪ tə

* **10:33** 10.33 Zwezi yɪ v tətə yoo nə v swìn.

n pa nəba». ³⁶ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Bèèèe nə á pià, sə à tun à pa aba?» ³⁷ Ba ma le, ba wú: «Máná tə, n nə wá dé n pàrì tə, pa nə jèñ nə boli n yira dun gwələ yuu, v don n jizən nə, v don də n jigwiə nə». ³⁸ Zwezi dàñ ma swìn ba con, v wú: «Á yèrì ku tə, á nə lòrì. Á wá wàní á zigi á dé càn tə, à nə wá dé naaa? Á ken á sírí, sə á kə á tìàn yacara tə wa, ndə à nə naaa?» ³⁹ Ba dàñ ma le wá, ba wú: «Nə wàá». Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Kv yi cígá, á wá dé càn tə, à nə wá dé. Á wá kə á tìàn yacara tə wa, tə nə wá yí nə. ⁴⁰ Yá kv tà à mù nə me, sə à pa nii, də liù wà tə nə wá jèñ à jizən nə, nə à yèé à jigwiə nə. Yu nə kwèn tə mù bwálá tə, v tún lià tə nə, tə nə me də ba, kv tà à mù».

⁴¹ Máná tə v karbia fugə tə duən nə nì kv, ba lɔŋa zàn Zwakə də Zwan yuu. ⁴² Zwezi dàñ ma bon ba mama v swìn, v wú: «Á yèé də lià tə, ba nə tì ba tìàn ndə pèegá nə, yáá wuwalı ba lià tə, ba nə jèé ba yuu wa, ndə ba ywəŋə nə. Yá ladura tə yáá pa ba lwarı ba diàn nii nə. ⁴³ Yá kv mù nə wá me, sə kv fwa á pwərə wa. Á liù tə, v nə pià, sə v yà ləzwənfaru, kv tíú me, sə v yà á tutunbiu. ⁴⁴ Á liù tə, v nə pià, sə v yà á yáá tíú, kv tíú me, sə v yà á me yonju. ⁴⁵ *Ləzwənə-Biu† tə nə tà v twi, sə v jèñ, sə ba tun ba pa wá yiri. U yi v twi, sə v tun v pa lià nə, sə v pa v mu ndə ŋwírán nə, sə v ma jon lià kapupu ba cuna wa».

† **10:45** 10.45 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn.

*Liliu Barətime lòrì, sə v yíá súrí
(Matíə 20.29-34; Likə 18.35-43)*

⁴⁶ Zwezi də v karbiə tə dàń vələ ba yí Zweriko tiv. Ba də lià zənzən nə nan tiv təntə wa, ba vələ *Zwerizalemə. Ba nə nan máńá tə wa, də Time biú Barətime, liliu don, yà jə cwəŋə nii nə v lòrì. ⁴⁷ U nə nì də, kv yí *Nazarətə Zwezi, v dàń wulə v boŋə, v wú: «Zwezi, *Davidə nàú, dəri à yinəgə!» ⁴⁸ Lià zənzən caga v nii nə, sə ba pa, v pú v nii. Yá v dàń nə kwən v cərí v kəni yu nə, v wú: «Davidə nàú, dəri à yinəgə!» ⁴⁹ Zwezi ma zıgı v swìn, v wú: «Á boŋə wá!» Ba dàń ma bon liliu tə, ba ga swìn v con, ba wú: «Pa n jìàn ja diàn, zàn yu nə, v boŋə mú». ⁵⁰ Liliu tə dıgı v ganyav lala, v zàn v va Zwezi con. ⁵¹ Zwezi ma bwe wá, v wú: «Bèèèe nə n pià, sə à fwa à pa mú?» Liliu tə ma le wá, v wú: «Karnyına pa, sə à yíá tə kúð na». ⁵² Zwezi ma swìn v con, v wú: «N wàá n vırı! N nı yazurə, n nə ken n waa à nə tə yırı». Naa nədu, də v na lá. U dàń ma pú Zwezi kwa cwəŋə tə yuu wa.

11

*Zwezi zwı Zwerizalemə
(Matíə 21.1-11, 14-17; Likə 19.28-44; Zwan
12.12-19)*

¹ Zwezi də v karbiə tə vəli ba yí *Zwerizalemə. Ba twá Betəfazwe də Betani tıan tə wa *oliviye tiàn paan tə səpuni nə ba lə. Zwezi ma tiv v karbiə bələ. U swìn ba con, v wú: ² «Á vələ tiv tə nə wulə á yáá. Á nə zəzən á yí, á wá na bınbabiə də ka vwə. Liù mama tə wà ka yuu jəń. Á kura

ka á ja bà. ³ Yá liù nə bwe aba, ʋ wú: «Bèèè nə pɪn, á ma fwa ku?», sə á swìn ʋ con: «*Yuu-Tiu nə pìà ka». Á nə swìn nətʋ, ku tíú tə wá yá ʋ pa á ja ka á bà yəbə síún síún».

⁴ Ba nə vəli ba cígá nɪ bɪnabiə kàrá wa cwəŋə yuu, də ka vwə diè don mimii nə. Ba ma kuru ka. ⁵ Lià tə duən yà nə wulə lá bwe ba, ba wú: «Bèèè nə á wulə á fwa? Bèèè yɪɪ nə á ma kùrì bɪnabiə ka tə?» ⁶ Karbɪa tə ma le lià tə nətʋ, Zwezi yà nə swìn ba con. Lià tə ma yá ba, ba vií.

⁷ Ba jɪn bɪnabiə tə ba ja va, ba pa Zwezi nə. Ba tún ba ganan bìnà tə yuu, Zwezi di ʋ jəé. ⁸ Lià zənzən làrì ba ganan cwəŋə tə wa. Ba duən də làrì tián vɔran*, ba nə za ba kárí wa. ⁹ Lià tə, ba nə wulə Zwezi yáá ba vəli, də ba tə, ba nə wulə ʋ kwa, cèrí ba kəni yɪ nə, ba wú:

«Ozana† Yɪ *sàñ nə! Yɪ wá fwa zəni liù tə yura, ʋ nə biàn Yuu-Tiu yɪɪ yuu wa! ¹⁰ Yɪ wá fwa zəni pàrì tə yuu wa, ku nə biàn! Yɪ wá fwa zəni nə nɪbɛɛ pìú *Davidə pàrì tə yuu wa, ku nə kúú pìi ku biàn! Dun mɛ wa Yɪ sàñ nə ʋ con».

¹¹ Ku kwa nə, Zwezi zva Zwerizalemə wa, ʋ va Yɪ *diè tə wa. ʋ nə ywàñ wiən tə mɛ ʋ zwèe, tɪa tə yí tə. ʋ dàñ nan ʋ də ʋ karbɪa fugə bələ tə va Betani.

*Zwezi zɪɪ ʋ kə kapɪɪv don nə
(Matìə 21.18-22; Likə 13.6-9; Zwakə 5.16-18)*

* **11:8** 11.8 Ku nətʋ bɪɪ də, lià tə pɪn dun Zwezi nə. † **11:9** 11.9 Ku dèñ nə yɪ «Dun mɛ wa Yɪ con!»

¹² Kɔ tɪa nə pɔrɪ, Zwezi də ɔ kərbɪa tə nə nənə Betani máná tə wa, niən jɪn Zwezi. ¹³ U nɪ kapɪrɔ don yɪŋɔna, kɔ yà nə jə vɔran. U vɛli ɔ ywàń, sə ɔ jón ɔ wá na bɪa kɔ yuu. Máná tə, ɔ nə yí tìú tə yɪra, vɔran cɪcɪ ya nə wulə, kapɪra bɪɔ máná yà tə nə wà yí yɪrɪ. ¹⁴ Zwezi dàń ma swìn kapɪrɔ tə con, ɔ wú: «N kúvə ba zɪn bɪa, sə liù dɛ!» U kərbɪa tə nɪ kɔ tə, ɔ nə swìn.

Zwezi dɪŋɪ baywələ ɔ lɪ Yɪ diè tə wa

(Matɪə 21.12-13; Likə 19.45-48; Zwan 2.13-17)

¹⁵ Kɔ kwa nə, Zwezi də ɔ kərbɪa tə yí *Zwerizalemə. Zwezi zɔa *Zwifə-ba Yɪ *diè dəwoo tə wa, ɔ ga dɪŋɪ lià tə mama, ba nə yoli, də ba tə, ba nə yə, kɔ bwálí tə wa. U dɪŋɪ lià tə. U yigu ba tə nə lárí səbɪa† tabɪlan, də ba tə, ba nə yoli nasara gunponi§ tə gwələ ɔ dɪ tɪa. ¹⁶ U ga kúvə ba yá ɔ pɪn liù mama zɪŋa won ɔ ja twá Yɪ diè tə wa ɔ lɛ. ¹⁷ Kɔ kwa nə, Zwezi kàrɪ ba, ɔ wú: «Kɔ púpúní Yɪ sagɪ tə wa, kɔ wú: «Ba wá bon à diè tə «lɔɔ dwíé tə mama yɪjɔnɪ diè».» Yá á mù janɪ ka á ma fwa ŋwɪna yisəgə bwálí!»

¹⁸ Zwezi kàrà tə yà zɔa lià tə zəni. Máná tə, Zwifə-ba Yɪ *jɔŋwana yun tìán, də Yɪ nii *yənu tìán nə nɪ kɔ mù təntə, ɔ fən zɔa ba. Ba dàń pìà nətɔ tə, ba nə wá twá ba ma pa ba gu Zwezi.

¹⁹ Dədəni nə yí, Zwezi də ɔ kərbɪa tə nan Zwerizalemə wa.

Á kənə á waa Yɪ nə wuuu

† **11:15** 11.15 Kɔ yɪ ba ma ŋwín Yɪ diè tə yuu lanpoo. § **11:15** 11.15 Nasara gunponi yɪ ba ma fwa *jɔŋɪ ba pɪn Yɪ.

20 Ku tia nə pɔri, jɔɔ fuən fuən, Zwezi də ʋ karɓia tə nə twá cwəŋə tə, ba ni kapıru tə, də ku kua ku yí ku ŋɔnan. 21 Piyerə ma líi ku tə, ku nə fwa dian tə nə, ʋ ma swìn Zwezi con, ʋ wú: «Karnyina, ywàñ kapıru tə, n nə zırı n kə ku nə tə kua». 22 Zwezi ma swìn ʋ karɓia tə con, ʋ wú: «Cígá mama, à swìn ku á con: Á kənə á waa Yı nə! 23 Liù wáá paan con ʋ swìn, ʋ wú: «Zàn lá n va, n tu muu wa». Də ʋ nə ba ku bèéé ʋ waa con, də ʋ nə pın cígá də, ku tə, ʋ nə swìn tə me, sə ku tun, ku cígá wá tun nətu. 24 Ku mù yırı nə, à ma swìn á con, à wú: Á nə jɔn Yı á ga lòrì won ʋ con, á kənə á waa də á ni ku won tətə. Á ga wá na ku won tə. 25 Máná tə, á nə wulə á jùnì Yı, á nə jə yoo də liù, sə á kwen ku, á li á mù də ku tíú pwərə wa. Á nə fwa ku nətu, á nyina Yı tə, ʋ nə wulə Yı *sàñ nə, də ʋ wá kwen á cuna tə, ʋ li á mù də ʋ mù pwərə wa. 26 [Yá á dàñ nə vıga, sə á kwen yoo, á li á mù də lià tə pwərə wa, á nyina Yı tə də, ʋ nə wulə Yı sàñ nə, wá vı, sə ʋ kwen á də cuna tə, ʋ li á mù də ʋ mù pwərə wa».]

Zwezi diàn tə naŋa yèn?

(Matıə 21.23-27; Likə 20.1-8; Zwan 2.18-21)

27 Zwezi də ʋ karɓia tə kúù píi ba va *Zwerizalemə. Zwezi nə wulə *Zwifə-ba Yı *diè tə wa ʋ vəli, máná tə nə, Yı *jɔŋwana yun tián, də Yı nii *yənu tián, də Zwifə-ba *nəkɔna vəli ba yí wá. 28 Ba bwe wá, ba wú: «Diàn taa nə, n ma fwa yièn tə tə? Wàà nə pın mú cwəŋə, sə n fwa tə?»

²⁹ Zwezi ma le ba, ɔ wú: «À wá bwe aba yoo nədɔ. Á nə wàní á le nə, à də dǎn wá le aba. À wá man won tɛ nə pɪn, à ma fwa yìèn tɛntɛ. ³⁰ Wàà nə ken dìàn Zwan jɪn wa, sɛ ɔ lə lià níá wa, kɔ twá də Yɪ yɪrɪ tɛ? Kɔ yɪ Yɪ, nə à yèó ləzoni? Á nə wàá, sɛ á le nə!» ³¹ Kɔ pɪn, ba dǎn wulə ba tútùní duən, ba ga swìn duən con, ba wú: «Nə nə le, nə wú: «Kɔ ya Yɪ nə ken dìàn Zwan jɪn wa», ɔ wá bwe nəba, ɔ wú: «Bɛɛɛ dǎn nə pɪn, á ma wà cígá ɔ sɔgɔ tɛ nə pɪn?» ³² Yá nə ma wàrì nə le də, kɔ yɪ ləzoni nə ken dìàn ɔ jɪn wa». Ba swìn nɛtɔ, ba yà nə dəri lià tɛ fɛn yɪrɪ. Lià tɛ mama yà yèó də, Zwan yɪ Yɪ nii *sùsùnù cígá cígá. ³³ Ba dǎn ma le Zwezi, ba wú: «Nə yèrì». Zwezi də ma swìn ba con, ɔ wú: «À də bá swìn liù tɛ, ɔ nə ken dìàn à jɪn wa, à ma fwa tɛ yìèn tɛntɛ».

12

Diven tián kára vala wɔlɔnyɪna duən zwansɪsara

(Matìə 21.33-46; Likə 20.9-19)

¹ Zwezi ma zàn ɔ swìn *Zwifə-ba Yɪ *jɔŋwana yun tián tɛ, də Yɪ nii *yɛnu tián tɛ, də ba *nɛkwɪna tɛ con də zwansɪsara ka tɛ, ɔ wú: «Bɛɛ don cwɛn ɔ diven tián kára. Ʋ kɪkari ka də dabwau. Ʋ kù gwàlú kapataɔ wa, sɛ ba ma kanɪ diven tián bia tɛ. Yá ɔ dǎn ga lwà vuun, sɛ ba ma cì kára tɛ nə. Kɔ kwa nə, ɔ tì kára tɛ ɔ yá vala duən jìàn wa, ɔ ga va cwəŋə. ² Máná tɛ, diven tián bia tɛ koru nə yí, ɔ tɔn tútùnú don vala tɛ con. Ʋ pià ɔ diven tián bia tɛ vàn don. ³ Máná

tə, υ nə yí lá, vala tə jun tütònù tə ba mà, ba pa υ pìi υ vìi də υ jikurike. ⁴ Kára tə tíú kúò pìi υ tun tütònù don, ba mà υ yuu ba kàrí, ba ga twìn wá. ⁵ Kára tə tíú kúò pìn tütònù don va, ba gva υ mù təntə. Ba ga tun ku nyinyiga tütònà zənzən duən yira. Ba mà ba duən, ba gu ba duən.

⁶ Ku dàñ yà ga bæe nədu ci ci kára tíú tə con. U mù bæe tə nə yi υ biswənə. U dàñ ma talikwa υ tun υ biú tə vala tə con. U dàñ swìn υ waa con, υ wó: «Ba wá zilí à biú tə!» ⁷ Yá vala tə də swìn duən con, ba wó: «Á ywàṅá, υ tə nə wá bà υ tɪni bwálí tə, υ nyina tian kwa nə. Nə gwia wá, sə nə dàñ ga ja kára tə». ⁸ Ba dàñ ma ja biú tə, ba gu wá, ba dilí υ tigí tə kára tə kwa con».

⁹ Zwezi dàñ ma bwe, υ wó: «Bèèèe nə kára tə tíú dàñ wá fwa? Ku yi, υ wá va υ kára tə wa, υ gu vala tə mama, υ ga tì kára tə υ kə lià duən jààn wa. ¹⁰ Á kàrí Yu sagi tə wa, ba nə púpúní, ku wó:

«Kapan tə, dèlwèré tə yà nə viga ba dugv vàn nə, ku mù nə pìi ku jì diè nigwancùn wárí, ku yoo nə cà. ¹¹ *Yuu-Tiu nə ken, sə ku ya nətu, yá ku yi yozəṅu ku pa nəba.»

¹² Yu jonwana yun tìán tə, də Yu nii yənu tìán tə, də Zwifə-ba nəkwina tə yà yèó də, zwansisara tə yi, Zwezi ma swìn ba mù con. Ba dàñ pìà, sə ba ja wá. Yá ba dàñ yà nə dəri lià tə fən. Ba yá wá, ba ga vìi.

*Ba dódón, sə ba pa Zwezi swìn υ zigí Romə-ba pìú tə nə
(Matìə 22.15-22; Likə 20.20-26)*

13 *Zwifø-ba Yui *jonwana yun tián, dæ Yui nii *yønu tián, dæ ba *nækwina tun *Farizian-ba duæn, dæ *Erodæ kwa lià duæn Zwezi con, sæ ba ma ja v dæn næ dæ bwiæ don. 14 Ba twi ba swin v con, ba wú: «Karnyina, næ yèé dæ, n yi cígá tíú. N ba liù yii dæri, n yáá næ tàlé dæ dun tæ læzwænæ næ jø yiri. Yá n ga biri Yui cwønæ tæ dæ cígá. Swin birv næba: Yui nii pin cwønæ, sæ næ ηwín, næ à yèé, sæ næ dàn ká ηwín lanpoo, næ pa *Romæ-ba piú næfarv tæ næ? Ku yi kálú, sæ næ ηwín ku mù naaa, næ à yèé ku wà mæ?» 15 Yá Zwezi yà yèé dæ, ba yi níó bælæ tián. U ma swin ba con, v wú: «Bèèèe næ pin á ma pià, sæ á ja à dæn næ? Á pian næ cunia sèbikulv nædv, sæ à jón». 16 Ba ma ja ku don ba ja bà, Zwezi dàn ma bwe ba, v wú: «Wàà yuu dæ v yiri næ ba púpúní yæbæ?» Ba ma le wá, ba wú: «Romæ-ba piú næfarv tæ næ!» 17 Zwezi dàn ma swin ba con, v wú: «Á ηwíán ku tæ næ yi Romæ-ba piú næfarv tæ nyiæn, á pa wá, sæ á ga ηwín ku tæ næ yi Yui nyiæn, á pa Yui dæ næ!» U liu tæ, v næ le ba tæ gwári ba.

*Ka ti ka piú ka bwin ka nan tæ yuu wa bwiæ
(Matíø 22.23-33; Likø 20.27-40)*

18 *Sadisian-ba mù biri dæ, tuga bá piú ba bwin ba naŋa. Ba wa lià duæn dàn twi Zwezi con, ba bwe wá, ba wú: 19 «Karnyina, *Moyizø púpúní Yui *nii ku tæ, v pa næba, v wú: «Bæ næ tuga, v yá v kan næ, yá v dæ v kan tæ wà biú luri, v nyánú mæ, sæ v ti kadønu tæ. U lura bia v næ, v ma tún dwíí v pa v zønv tæ næ tuga tæ næ». 20 Yá nubia

barpe duən yà nə wulə. Nəkwia tə swe, ʋ ti də ʋ tə wà biú luri. ²¹ Bələ tíú tə tí kadənu tə, ʋ də tɔga də ʋ ba biú jə. Kʋ tətə nə tun batwa tíú tə də yira, də ba duən tə me. ²² Kadənu tə dí nubia barpe tə me duən kwa nə. Yá ʋ də ba liú mama ga wà biú duən nə luri. ²³ Ba me barpe tə jin wá, ba ma fwa ba kan. Kʋ mù tə yiri, diun tə nə tɔga nə wá pií ba bwin, wàà nə wá tɔni kan tə?»

²⁴ Zwezi ma le ba, ʋ wú: «Á dwá á tiàn. Á nə yèrì Yui sagi tə, á ma yèrì Yui diàn tə də yiri. ²⁵ Máná tə tɔga nə wá pií ba bwin ba nan, bara də kana bá swe duən. Yá ba dǎn wá yà ndə *malike nə Yui *sǎn wa. ²⁶ Á wà kàrì kʋ tə, Yui nə swìn Moyizə sagi tə wa, tɔga ka pií ka bwin ka nan tə yuu wa, naaa? U swìn yoo tə, kʋ nə nan Moyizə nə tuni tə wa. Lá nə Yui swìn Moyizə con, ʋ wú: «À yi Yui tə, *Abərahame də *Yizakə də *Zwakəbə nə jònì.» ²⁷ Zwezi ma swìn ʋ súrí lá, ʋ wú: «Kʋ nətv biri də, Yui yi là tə, ba nə wulə mi wa Yui, ʋ tà tɔga Yui. Á dwá á tiàn míámíán».

Yui nii yoo tə, kʋ nə dwə tə mama

(Matie 22.34-40; Likə 10.25-37; Romə tián 13.8-10)

²⁸ Yui nii *yənu tíú don nì də, Zwezi də *Sadıstian-ba wulə ba tútòní duən. U yəni də, Zwezi le ba zəni. U dǎn ma fǎrú ʋ yí ʋ yira ʋ bwe wá, ʋ wú: «Yui *nii yoo kwà nə dwə tə mama?» ²⁹ Zwezi ma le wá, ʋ wú: «Nèñ yoo kʋ tə, nə dwə tə mama. *Yizərayelə-ba, á cuga! *Yuu-Tiu don tələ, də kʋ nə tà Yui. U mù nə yi nə Yuu-Tiu. ³⁰ N me, sə n sóní Yuu-Tiu, ʋ nə yi n Yui də n waa

mama. N sóní kv tə nə ziən kv pa Yui nə. N bún Yui yoo máŋá mama. N kə n kajaŋa mama n pɪn Yui nə.» ³¹ N ga nəń bələ nii nyiən: «N me, sə n sóní n yira liù, ndə n nə swə n tətə nətə». Yui nii yoo don kúò tələ, kv nə dwə tə tə bələ tə».

³² Yui nii yənu tíú tə ma swìn Zwezi con, v wú: «Karnyina, kv ziən. Kv tə, n nə swìn tə yi cígá cíci: Yui yi nədu, yá yia duən tələ tə sùrí v mù nə. ³³ Ləzwənə me, sə v sóní Yui də v waa me. U me, sə v sóní kv tə nə ziən kv pa Yui nə. U me, sə v bún Yui nə máŋá mama. U me, sə v kə v kajaŋa tə mama Yui nə. U me, sə v sóní v yira liù ndə v tətə nə. Kv mù nə kvkwa ka gu vana ka sɪrv ka pa Yui nə, də ka ŋwán wiən yiri mama». ³⁴ Zwezi ni də, v le də yənu, v dān ma swìn, v wú: «N ba ŋóná də Yui pàrì tə». Kv kwa nə, liù mama waa diàn yà kúò wà yí, sə v kúò bwe Zwezi bwie don.

Kərisə yi piú Davidə nàú, v ga yi v Yuu-Tiu də (Matie 22.41–23.12; Likə 20.41–47)

³⁵ Zwezi nə wulə v kàrì lià *Zwifə-ba Yui *diè wa, v dān bwe bwie tə tə: «Nətə nə Yui nii *yənu tian tə wàá ba swìn ba wú, *Kərisə v nə yi jonu tə, Yui nə kúrí, yi *Davidə nàú? ³⁶ Yui-*Siŋu tə cúé Davidə tətə yuu wa, v ga swìn, v wú: «*Yuu-Tiu Yui swìn à Yuu-Tiu con, v wú: «Bàá jəń à jizən* nə, də à ma kəni n duŋa n nɛɛ dən nə, sə n niŋa ba!» > ³⁷ Də Davidə tətə nə ja Kərisə, v ma boŋə «Yuu-Tiu», v dān wá twá nətə, v ma kúò ya v nàú də?»

* **12:36** 12.36 Ka jəń piú jizən vān nə yi dun bwálí.

Zwezi bırı, sə lià tə cì ba tiàn nə də Yı nıi yənu tiàn tə

Lìa zənzən yà cuga Zwezi sùràn tə də pupoli. ³⁸ U swìn ba tə con, v nə kàrì tə, v wú: «Á cia á tiàn nə də Yı nıi *yənu tiàn tə. Ba mù nə swə, sə ba zu gandaran ba ja jijiri. Ba ga swə, sə ba jɔn ba jéró bwálá wa. ³⁹ Ba twá lá, ba kúrí gwələ tə, ba nə nàn zəni, *Zwifə-ba *jéró dii tə wa. Ba jəni bwálá nəzəŋə nə, diŋə nəfaran wa. ⁴⁰ Ba vırı kadənə wiən, ba ga fwa yıjɔnı ba ba zwèe, ləzoni yáá con, sə ba ma bırı də, ba yı ləzwənzəŋə. Yı wá bürì ba bürà, v ga cùgù ba míámíán».

Pırı tə kadənu don nə pın

(Likə 21.1-4; 2 Korəntə tiàn 8.1-5)

⁴¹ Ku kwa nə, Zwezi jəñ Yı səbiu daka yikənə bwálí tə bıan nə, *Zwifə-ba Yı *diè wa. Zwezi yà ywəŋá nətv tə, lià nə kəni səbiu tə. Wiən tiàn yà pın səbiu zənzən. ⁴² Kadənu zuru don twi v ti səbibii bələ v kə lá. ⁴³ Zwezi dən ma bon v karbiu tə, v swìn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Won tə, kan tə nə ken lá dáá, ku doni lià tə me nyiən. ⁴⁴ Ba duən tə yı səbiu tə nə pəlí nə ba ken lá. Yá v mù də v zuru tə me, v ken ku tə mama, v yà nə jə, ku tə, v yà nə ma kɔnı v tiàn».

13

Zwezi swìn Yı diè tə cɔna yoo

(Matıə 24.1-2; Likə 21.5-6)

¹ Zwezi yà nə naŋa *Zwifə-ba Yı *diè tə wa máŋá tə nə, v karbiu tə don swìn v con, v wú:

«Karnyɪna, ywàń Yɪ diè tə! Kɪ lwè zəni! Kɪ zɪən yii wa! Kɪ lwè də kapana nəfaran!» ² Zwezi ma le wá, ɪ wú: «Dəfaran tə tə, n nə na, tə mə wá tɪ tə pú dɪn don nə. Kapan nədɪ tətə bá pəń kɪ don yuu wa. Tə mama míámíán wá lwá tɪa».

Talɪkwa máńá tə yoo

(Matie 24.3-14; Likə 21.7-19)

³ Zwezi jəń *oliviye tìán paan tə yuu wa. Kɪ paan tə wulə *Zwifə-ba Yɪ *diè tə yáá con. U karɪba Piyerə də Zwakə də Zwan də Andərə cɪcɪ yà nə wulə də wá, ba bwe wá, ba wú: ⁴ «Man máńá tə, kɪ nə wá tɪn n bɪrɪ nəba, də won tə, kɪ nə yɪ mɪmɪnɪv, kɪ nə bɪrɪ máńá tə, tə wiən təntə mama nə wá bà».

⁵ Zwezi ma le ba, ɪ wú: «Á cɪa á tìán nə, sə liù mama dən ká gɪgarɪ aba. ⁶ Lìà zənzən wá ja à yɪrɪ ba bà. Ba liù mama ga wá swɪn, ɪ wú: «À mù nə yɪ *Kərisə!» Yá ba wá gɪgarɪ lìà zənzən. ⁷ Á nə nì kùè ŋwen də kɪ bwələ, á nə nì kùè ŋwen də kɪ ŋúná, fən dən ká ja aba. Nətv nə kɪ mə, sə kɪ tɪn, yá kɪ ga tə tà lɪv zaŋv nə. ⁸ Dwíé tə lɪv mama wa wá ta, tə zɪgɪ duən nə. Yá payuu wá ta kɪ zɪgɪ kɪ don payuu nə. Tɪa wá səsəgi bwálá kapɪpɪ nə, niən də ga wá yà lá. Kɪ wá nyɪn ndə kapuə pùé yáá nə zàn ka yì, sə ɪ lura.

⁹ Á cɪa á tìán nə! Lìà wá ja aba, ba ma b̀r̀r̀ b̀r̀rà. Ba wá mà aba də fifiran *Zwifə-ba *jéré dii wa. Ba wá ja aba, ba ja va yáá tìán, pìú nəfarv tə nə lɪ ɪ tún, də pèegá yáá con à mù yɪrɪ, sə á swɪn kɪ tə, á nə yèé á bɪrɪ ba. ¹⁰ Yɪ svywáńú tə mə, sə kɪ mù nə dé yáá kɪ swɪn kɪ bɪrɪ lɪv tə

με nə, ku kwa nə, tə yìèn tə wá bà. ¹¹ Yá máńá tə nə, ba nə wá ja aba, sə ba ma bùrì bùrà, ku tə ba tə, á nə wá swìn, á dànà ká dó yáá á pa, ku mù yoo ja aba. Ku máńá tə wa, sə á swìn sùràn tə nə wá bà á nii wa, tə nə ba á mù nańa, tə yì tə nańa Yì-*Sìńu tə yìrì.

¹² Lìà wá ja ba nubia ba pa, sə ba gv, yá bia nyina-ba də wá tun ku nyinyiga də ba bia. Bia wá zàn ba zìgì ba nyina-ba nə, ba gv ba. ¹³ Lìà tə mama wá dún aba, à mù yìrì. Yá liù tə, v nə wá ja pínú, v zìgì v diàn ku yoo tə, ku va ku zwèe, ku tíú wá na mu tə, ku nə ba zwèe Yì con.

*Wokukwìun tə Yì nə zùnì
(Matìə 24.15-28; Likə 17.20-37; 21.20-24)*

¹⁴ Á wá na wokukwìun tə nə cùgà, də ku wulə bwálì tə nə, ku nə wà me. (Sə liù tə, v nə kàrì, zùrì v yira!) Ku máńá tə wa, sə lià tə, ba nə wá yà Zwìde nagwanaa con, dəri ba dì pɛɛn. ¹⁵ Liù tə, v nə wá yà dəyuu wa, kùv dàn ká cú, v dàn ká zv v diè, v tì v zìla. ¹⁶ Yá liù tə də, v nə wá yà kárì wa, dàn ká pìì v va sàń v tì v gànù don. ¹⁷ Ku wá yà lɛɛ máńá tɛntə wa, ku pa kana tə nə, ba nə jə pwií, də ba tə nə, bia nə ńwà ba nyùnì nə! ¹⁸ Á lòrì Yì, sə tə mù càn tɛntə dàn ká yì yidùn wa. ¹⁹ Ku mù diàn tə nii nə, càn tə wá donì càn tə me nə yì lá. Ku nə zìgì máńá tə, Yì nə fwa luv, woyiri nɛtv tə wà twì, yá càn yiri tɛntə də kùv bá bà abada. ²⁰ *Yuu-Tiu nə wà diàn tə nii l v ga ga, liù mama yà bá jon v mu. Yá v dāń l tə nii v ga ga, v lià tə, v nə kúrí, sə ba ya v nyiən tə yìrì. ²¹ Liù dāń nə swìn á con, v wú: «Á ywàńá, *Kərisə wulə yəbè!», nə à

yèé: «Á ywàṅá, ɔ wulə lá con!» Á dànà ká sèe ku tíú nii. ²² Kunkun Kərisə-ba də kunkun nii sùsùnà wá bà. Ba wá tun yikunu diàn muminan də yomulan. Də ku nə wáá, ba wá gıgarı lià tə tətə, Yı nə kúrí. ²³ Á mù dān ya cia á tìàn nə! À dí yáá à man tə à bırı aba.

Ləzwənə-Biu túrí tə yoo
(*Matıə 24.29-31; Likə 21.25-33*)

²⁴ Ku máṅá tə nə, càn təntə kwa nə, yìèn zənzən wá tun: Yıcau tə wá jì yikunu. Cànà tə kúè bá ja poni. ²⁵ Kacılacə wá nan lanworu wa tə tu. Yá diàn tə, tə nə wulə lanworu tə wa, də wá gugurə. ²⁶ Ba dān wá na *Ləzwənə-Biu* tə bakwan tə wa, də ɔ biàn də diàn tə nə dáá, də dun. ²⁷ U wá tun *malıke luv sapara banıa tə nə, luv yeə tə me nə, sə ba kə lià tə, Yı nə kúrí, tə duən nə».

Kapırv yuu wa kàrà
(*Matıə 24.32-35*)

²⁸ Zwezi kúè swìn, ɔ wú: «Á nəṅə yoo tə, à nə pıà, sə à twá kapırv tə kàrà tə nə, à swìn: Máṅá tə nə, ku nəe tə nə yı wobwalan, yá ku ga twè vuran, á yèé də, sii bwələ. ²⁹ Mə ku yı nətu, də á nə nı tə wiən təntə, à nə swìn tə yoo, á me, sə á lwarı də, *Ləzwənə-Biu† túrí tə bwələ. U wulə cwəṅə wa, ɔ yí ɔ zwèe. ³⁰ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Ku yoo təntə wá tun, də zən lià tə mama, ba nə wulə tia yuu wa, tə wà tı ba zwèe.

* **13:26** 13.26 Zwezi yı ɔ tətə yoo nə ɔ swìn. † **13:29** 13.29 Zwezi yı ɔ tətə yoo nə ɔ swìn.

31 Lanworu də tɪa mɛ wá jén, yá à sùràn tɛ mù bá jén, abada!»

*Yɪ cɪcɪ nə yèé lɔv zaŋv máŋá
(Matíə 24.36, 42; Likə 12.40-38)*

32 «Liù mama yèrì dɪn tɛ, nə à yèé máŋá tɛ, yìèn tɛntɛ nə wá tun. *Malikɛ tɛ Yɪ *sàń nə, də Yɪ-Biu‡ tɛ tɛtɛ yèrì kɔ. À nyɪna Yɪ cɪcɪ nə yèé. 33 Á cɪa á tìàn nə, á dànà ká dwèe, á nə yèrì máŋá tɛ kɔ nə wá tun yɪrɪ. 34 À vɛru də à ka pìí ka bà wá yà nɛtv: Bɛɛ don vɛlɛ cwəŋɛ. U nan v yá v sàń v pa v tùtùnà nə. U pɪn ba liù mama tɔtvɛɪ. Yá v ga swìn liù tɛ nə cì mimii tɛ nə, sɛ kɔ tíú sùrú v yíá zɛni. 35-36 Á dàn sùré á yíá zɛni, á nə yèrì máŋá tɛ, diè tíú nə wá pìí v bà yɪrɪ. U nə pìí v bà, v di á yuu, v wà mɛ, sɛ v na aba, də á dwèe. U túrì tɛ wáá dɛdɛni kɔ yanɪ, nə à yèé tɪtɪn kwɪvɪn nə, cɛbɪa kure məŋá wa, nə à yèé jɪv nə. 37 Kɔ tɛ à nə swìn á con yɛbɛ, kɔ mù nə à swìn lià tɛ mɛ con: Á sùré á yíá!»

14

*Lìà vɔrv, sɛ ba gv Zwezi
(Matíə 26.1-5; Likə 22.1-2; Zwan 11.47-53)*

1 Kɔ ga dɪan bɛlɛ, sɛ *Pakə cànà tɛ dé. Kɔ máŋá tɛ wa nə, *Zwifɛ-ba tɛ yáá dé dipɛn tɛ, kɔ nə ba sabwarɪ kɛni. *Zwifɛ-ba Yɪ *jɔŋwana yun tìán, də Yɪ nii *yɛnu tìán yà pìà, sɛ ba tun yíá swɪan, ba ja Zwezi ba gv. 2 Ba yà swìn də duɛn,

‡ 13:32 13.32 Zwezi yɪ v tɛtɛ yoo nə v swìn.

ba wú: «Nə wà me, sə nə ja wá cànà tə máńá wa, sə gurəgurə dən ká zàn lalub tə tətəŋi wa».

*Kan don lwá tıralı nuğa Zwezi yuu wa
(Matıə 26.6-13; Likə 7.36-50; Zwan 12.1-8)*

³ Zwezi yà wulə Betani nə, Simon tə, v yà nə yı dayarv, diè wa. Máńá tə wa, v wulə v dé, kan don zua. U yà jə pìù kapan kunkoli, ba nə boŋə «alibatırı». Tıralı nuğa yà wulə ku wa, ku yı ba fwa narədə paa tətə, yá ku kwənə də ga dáá. U lwə kunkoli tə, v tı tıralı nuğa tə v lwá Zwezi yuu wa. ⁴ Ku wà ywání yı ku pa lìa tə duən yà nə jèé lá, yá ba dən swın duən con, ba wú: «Tıralı nuğa ku tə ka cùgù tə ba dən jə. ⁵ Ba yà wàá ku ba tı ba yè cıııa səbikulan* biətwa, ba pın səbiu tə zıra nə». Ba lıŋa dən zàn zəni kan tə yuu wa. ⁶ Yá Zwezi swın ba con, v wú: «Á yaga wá sənbwen. Bèèèe yırı nə á ma cùgà v pùè nə? Ku tə, v nə fwa v pa nə, tə zıen. ⁷ Zıra wulə də aba máńá mama. Á wàá ba zəni á fwa máńá tə, á nə swə. Yá à mù ga bá ya də aba máńá mama. ⁸ U fwa v dıàn maŋa. U manwarı v lwé tıralı nuğa à yıra nə, sə v ma kwen tə, tə nə wá zu ləbəri wa yırı. ⁹ Cıgá mama, à mù nə swın ku á con: Bwálı tə mama wa, ba nə wá swın Yı suywájú tə lıub mama wa, ba wá man ku tə, kan wà tə nə tun, sə ba ma líı v nə».

*Zwıdasə ken sırı, sə v ja Zwezi v pa v dııŋa nə
(Matıə 26.14-16; Likə 22.3-6)*

* **14:5** 14.5 Cıııa səbıkulə nədu yı yıtıri nədu tıtıŋı ŋwırán.

¹⁰ Yisəkariyotə Zwidasə, Zwezi karbia fugə bələ tə wa liù don, dàñ vèli v swìn *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián tə con də, v mù pià, sə v kə Zwezi ba jàñ wa. ¹¹ Ba nə ni kə nətə, kə poli ba pùé. Ba dàñ ga swìn də, ba wá pa wá səbiu. Zwidasə dàñ yà wulə v pià cwəŋə nəzəŋu, sə v ma kə Zwezi ba jàñ wa.

*Zwezi də v karbia tə dé Pakə cànà wodiù
(Matie 26.17-25; Likə 22.7-13, 21-23; Zwan 13.21-30)*

¹² Kə yi cànà tə təntən diin tə nə, *Zwifə-ba nə dé dipen tə, kə nə ba sabwarı kəni. Kə diin tə nə, ba yàá gə pabii, sə ba ma fwa *Pakə cànà wodiù.

Kə máŋá tə wa, Zwezi karbia tə bwe wá, ba wú: «Yèn nə n pià, sə nə va nə tanı Pakə cànà wodiù?» ¹³ Zwezi dàñ ma tun v karbia bələ, v ga swìn ba con, v wú: «Á vələ *Zwerizalemə wa. Á wá jérı bεε də v zıŋa níá kwàrá, sə á pú kə bεε tə kwa. ¹⁴ Bwálı tə, v nə zva, sə á swìn diè tə tíú con, á wú: «Karnyuna bwe, sə v jén diè tə, v də v karbia tə nə wá dé Pakə cànà wodiù ka wà tə, wa yèn?» ¹⁵ U dàñ wá bırı aba dəyuu diè nəfarv don, də ba kwen ka də zıla, tə nə mε. Mə lá nə á wá tanı nə cànà tə wodiù». ¹⁶ U karbia tə vèli tiv tə wa, ba ni tə yièn tə, ndə Zwezi yà nə man v bırı ba nətə tə. Ba dàñ ga tanı Pakə cànà wodiù tə lá nə.

¹⁷ Máŋá tə dədəni nə yı, Zwezi twi də v karbia fugə bələ tə. ¹⁸ Máŋá tə, ba nə jəñ, ba wulə ba dé tə, Zwezi swìn, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn kə á con: Á mù lià tə, á nə wulə á dé də nə, á liù don wá ja nə v pa». ¹⁹ U karbia tə mε pwii

cògù, yá ba dàń ga wulə wá, ba bwe duən dèń nə, ba wú: «Kv ya à mù, naaa?» ²⁰ Zwezi ma le ba, v wú: «Kv yi á mù fugə bələ tə wa liù don nə. Kv tíú də twá v kuli v dipen tə də nə zɔŋa nədu tə wa. ²¹ *Ləzwənə-Biu† wá tɪ, ndə ku nə púpúní Yɪ sagɪ tə wa nətv tə. Yá kv dàń wá yà càn kv pa liù təntə nə, v nə wá ja Ləzwənə-Biu tə v pa. Ba yà nə wà kv bæe tə lɔrɪ, kv yà kəkwa».

Yuu-Tiu nimarv wodiu tə yoo

(Matie 26.26-30; Likə 22.14-20, 39; 1 Korəntə tián 11.23-26; 10.16-17)

²² Mánjá tə wa, ba nə wulə ba dé, Zwezi ti dipen, v kə Yɪ lèèèe kv yɪrɪ. Kv kwa nə, v fva fva kv, v pa v karbɪa tə nə, v ga swìn ba con, v wú: «Á jonə kv tə, kv yi à yɪra tə nə!» ²³ Kv kwa nə, v ti diven wùrú zɔŋa, v kə Yɪ lèèèe ka yɪrɪ, v ga ti ka v pa ba. Ba mə nyva. ²⁴ Zwezi swìn ba con, v wú: «Kv tə yi à mù jana nə. Jana təntə nə bɪrɪ á də Yɪ *nimarv tə. Jana təntə nə wá nan, lià zənzən yɪrɪ. ²⁵ Cígá mama, à mù nə swìn kv á con: Á kùb bá nyv diven kv tə, kv ja vələ dɪn tə, à nə kùb wá nyv kv Yɪ *sàń nə».

²⁶ Kv kwa nə, ba nun cànà tə nuɲi, ba ga zàn ba va paan tə yuu wa, ba nə boŋə <*oliviye tián paan>.

Zwezi bɪrɪ də, Piyerə wá swìn də, v yèrɪ wá
(Matie 26.31-35; Likə 22.31-34; Zwan 13.36-38)

²⁷ Zwezi swìn v karbɪa tə con, v wú: «Á mama wá vɪ nə á dɔgv. Kv púpúní Yɪ sagɪ tə wa, kv

† 14:21 14.21 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn.

wú: «À wá gu payırv tə, pee tə wá laga duən yáá nə». ²⁸ Yá máńá tə wa, à nə wá pıı à bwin à nan, ku kwa nə, à wá va à dı̀n aba Galile nagwanaa wa». ²⁹ Piyerə ma swın v con, v wú: «Lìà mama nə swə ba vı mú ba dıgv, à mù bá mú vı à dıgv». ³⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Cígá mama, à mù nə swın ku n con: Zə̀n titın ku tə tətə mama, də cəbıv tə wá kwi nəe bələ, n wá ten nəe batwa də, n yèrì nə». ³¹ Piyerə ma kwen v swın v kə yı nə, v wú: «À bá swın mama də, à yèrì mú, də ku nə swə ku yı, à wá tı də mú». U karbıa tə duən tə də swın ku mù yoo nədv təntə.

Zwezi jın Yı Zwesemane nə

(Matıə 26.36-46; Likə 22.39-46; Zwan 18.1)

³² Ku kwa nə, Zwezi də v karbıa tə dən vəli ba yı bwalı tə, ba nə bońə «Zwesemane». Zwezi swın v karbıa tə con, v wú: «Á jənə yəbə, də à vələ yáá, sə à jın Yı». ³³ U jın Piyerə də Zwakə də Zwan, v ja va yáá. Yá fən də pucvı wulə tə zwı wá. ³⁴ U dən ma swın ba con, v wú: «Tıan pucvı súde nə. Á jənə yəbə, á dənà ká dwèe!» ³⁵ U dən ma va yáá mancın, v tu tıa v yáá yuu, v ga lèrì Yı, v wú: «Ku yà nə wáá, sə càn máńá ku tə va yıńuna ku yá nə». ³⁶ U swın, v wú: «Baba, à nyına, wiən tə me wáá tə tıńa n con nə. Pa, sə yacara tətə twiən tə yá nə. Yá ku nə tà, sə ku tın, ndə à mù nə pıà nətı, ku yı, sə ku tın ndə n mù nə nə pıà nətı tə».

³⁷ Ku kwa nə, v pıı v bà v karbıa batwa tə con, də ba dwèe. U ma bwe Piyerə, v wú: «Simon, n dwèe naaa? N wá wàní n súde n yía, n dı̀n

nə lugu nədu də tətə? ³⁸ Á súré á yía, á ga lòrì Yü, sə v san aba, sə *Sıtana dân ká wàní aba, v dédén, sə v yigu, v pa á tun yokokwı̄n. Ləzwənə pubuŋa mù yàá pià, sə kv fwa zəni, yá v yıra ga ba diàn jə kv fwa kv».

³⁹ U kúò ɛ v va yı̄uɔna, v lòrì Yü, v tə ga bwé tə sùràn təntə tətə. ⁴⁰ U ga kúò pií v bà v karbiə tə con. U kúò yí də ba dwèe, ba wàrì ba yía ba súrí dwı̄an tə yırı. Ba yà kúò yèrì yoo tə, ba nə wá swın v con. ⁴¹ U nə pií v bà kv batwa tə nə, v swın ba con, v wó: «Á tə yı́ á tégé á dwèe? Kv me nətı̄! Máná yí. Á nəŋə, ba wá ja *Ləzwənə-Biu‡, ba kə cuna lià tə jìàn wa. ⁴² Á zaŋa yı̄u nə, nə virə! Á nəŋə, bɛɛ tə nə wá ja nə v pa, tə bwələ yəbə».

Zwezi janv tə yoo

(Matı̄ə 26.47-56; Likə 22.47-53; Zwan 18.2-12)

⁴³ Zwezi yà tə wulə v swın, lala də Zwidasə yí. U də yà yı́ v karbiə fugə bələ tə wa liù don. Lalı̄v yà wulə v kwa də ba jìàn lagurı́ sian də dangwələn. Ba yı́ *Zwifə-ba Yü *jɔŋwana yun tiàn tə, də Yü nii *yənu tiàn, də ba *nəkwına tə yà nə tun ba. ⁴⁴ Zwidasə, bɛɛ tə nə wá ja Zwezi v pa tə, birı́ lià tə nətı̄ tə, v yà nə wá fwa: «Bɛɛ tə, à nə wá ja à kukwalı̄§ tə, mə v mù nə, á nə pià. Á jana wá, á cia v nə zəni». ⁴⁵ Máná tə Zwidasə nə yí, lala də v fàru v yí Zwezi yıra, v ga swın

‡ **14:41** 14.41 Zwezi yı́ v tətə yoo nə v swın. § **14:44** 14.44 Kv nətı̄ tə yı́ *Zwifə-ba yofwamı̄n, də ba nə jéri duən, nə à yèé də ba nə vɛli duən sàń, sə ba na duən.

υ con, υ wó: «Karnyina!» U dàń ga kókwalı wá.
⁴⁶ Ba duən tē dàń ma ja Zwezi.

⁴⁷ Yá karbia tē yà nə wulə lá tē wa liù don cūrı υ lagurı sù, υ ma za Yı jonwana yun tián nəkwıa tē tütùnù zıun υ gwəñə. ⁴⁸ Zwezi swın ba con, υ wó: «Á twi də lagurı sian də dangwələn, sə á ma ja nə, ndə à yı ηwìàn tē, à nə gwı lià. ⁴⁹ Dıun mama, à yà wulə də aba, à yà kàrì lià *Zwifə-ba Yı *diè tē wa, á ga wà nə jın. Yá ku tē dàń tun, sə ku tē nə púpúnı Yı sagı tē wa nii ma sú». ⁵⁰ U karbia tē me dàń yá wá, ba ga dəri. ⁵¹ Balandurı don yà púé Zwezi kwa. Ganyav cıı nə υ yà bıbarı. Lià tē yà pià, sə ba ja wá, ⁵² yá υ pırú υ jon, υ dıgv ganyav tē, υ ga dəri də υ yaswələ.

Zwezi wulə Zwifə-ba yun tián tē, ba nə bürı bürı yáá con

(Matıə 26.57-68; Likə 22.54-55, 63-71; Zwan 18.12-14, 19-24)

⁵³ Lià tē jın Zwezi, ba ja va *Zwifə-ba Yı *jonwana yun tián nəkwıa tē sán. Yı jonwana yun tián tē, də Zwifə-ba *nəkwına tē, də Yı nii *yənu tián tē yà kun ku bwálı təntə nə. ⁵⁴ Pıyerə yà púé Zwezi kwa yıñuna. U zva Yı jonwana yun tián nəkwıa tē dəwoo wa. U jèé lantə də Yı *diè lià tē nə cı ka nə, υ ywèrı mən.

⁵⁵ Yı jonwana yun tián tē, də yun tián tē duən mama, ba nə bürı *bürı tē, yà pià yoo, sə ba kə Zwezi yuu wa. Ba yà pià, sə ba gv wá, yá ba ba yoo mama na. ⁵⁶ Lià nə dáá yà kını kınkın ba kəni Zwezi nii nə, yá ba níé yá ba duən twá.

⁵⁷ Ba duən dān ma zān ba kuna kunkun tē tē, ba kē v nii nē, ba wú: ⁵⁸ «Nē nī dē, v swīn, v wú: «À wá mà Zwifə-ba Yı diè ka tē, là nē lwè. Dian batwa nii nē, à wá lwà ka don, ka nē bá yà ləzoni nē lwè.» ⁵⁹ Yá dē kv mù yoo təntə me, ba níé yà tē ba duən twá.

⁶⁰ Yı jəŋwana yun tian nəkwia tē dān ma zān là tē me yáá nē, v bwe Zwezi, v wú: «N ba yoo le, naaa? Bèèè nē là ba tē swīn, ba kēni n yuu wa?» ⁶¹ Yá Zwezi púé v nii, v ga ba yoo swīn. Yı jəŋwana yun tian nəkwia tē kúv bwe wá, v wú: «N yı *Kərisə tē, v nē yı Yı tē, ba nē bwı, v nē biú naaa?» ⁶² Zwezi ma le, v wú: «À mù nē yı wá. Á ga wá na *Ləzwənə-Biu*, dē v jèé Yı tē, v nē wulə tē me yuu wa, jizən† nē. Á wá na wá dē v naŋa lanworu bakwan tē wa, v biàn».

⁶³ Yı jəŋwana yun tian nəkwia tē dān ma cırv v gānù dē lıŋa, v ga swīn, v wú: «Nē kúv ba là pià, sē ba bırt nēba yoo don. ⁶⁴ Á nī, v nē swīn v twın Yı nətı. Bèèè nē á buŋa kv yuu wa?» Ba me dān ma swīn dē, v me, sē ba bürı v bürá, sē ba gv wá. ⁶⁵ Ba duən dān ga pi mımıan ba lwá Zwezi yuu wa. Ba pú v yía nē, ba mà wá dē jıgungulə, yá ba ga swīn v con, ba wú: «Lwarı liú tē nē fwa mú kv tē!» Yı diè là tē nē cı ka nē tē jın Zwezi, ba farı v pıpara nē.

Piyerə swın dē, v yèrı Zwezi

(Matıə 26.69-75; Likə 22.56-62; Zwan 18.15-18, 25-27)

* **14:62** 14.62 Zwezi yı v tətə yoo nē v swın. † **14:62** 14.62 Ka jən pıv jizən vān nē yı dun bwálı.

⁶⁶ Piyerə yà tə nə wulə dəwoo tə wa, də nəñ Yı *jonwana yun tián nəkwia tə tutunbua nə v yí. ⁶⁷ U nı Piyerə, də v wulə v ywèrì mən tə, v ywàñ wá zəni, v ga swìn v con, v wú: «N mù, n də yà wulə də *Nazarətə Zwezi tə». ⁶⁸ Yá Piyerə dàñ ten, v wú: «À yèrì ku tə, n nə wulə n swìn tə, à ba ku dèñ nəñ». U nə zàn v nan dəwoo tə wa, v zv kwələ wa, cəbu nə ku kwi.

⁶⁹ Yá tutunbua tə nə nı wá kúv zàn v swìn lià tə, yà nə wulə lá tə con, v wú: «Βεε wà tə yı ba wa liù don». Piyerə ma kúv ten ku. ⁷⁰ Ku fwa mèe, də lià tə, ba nə wulə lá, tə kúv swìn Piyerə con, ba wú: «N də cígá yı ba wa liù don, n də nə yı Galile tíu tə yırı». ⁷¹ Piyerə dàñ ma dù, v wú: «Sə Yı cùgù nə, də à nə kunı. À dùè də, à yèrì βεε tə, á nə swìn v yoo». ⁷² Ku máñá tə nə, də cəbu tə kúv kwi nəe bələ nii nə. Piyerə dàñ ma lií ku tə, Zwezi yà nə swìn v con, v wú: «Də cəbu tə nə wà kwi nəe bələ, n wá ten nəe batwa də, n yèrì nə». U dàñ ma wulə v kwi.

15

Ba ja Zwezi, ba va Pilatə yáá con

(Matıə 27.1-2, 11-14; Likə 22.66-71; 23.1-5; Zwan 18.28, 33-38)

¹ Jıju fuən fuən, *Zwifə-ba Yı *jonwana yun tián, də ba *nəkwina, də Yı nii *yənu tián, də yun tián tə duən mə, ba nə bürì *bürà tə, kun duən nə, ba vuru, sə ba na won tə, ba nə wá ma fwa Zwezi. Ba jın wá, ba vwa ba ja va ba pa *Pilatə nə. ² Pilatə dàñ bwe wá, v wú: «N mù nə yı Zwifə-ba pıú tə?» Zwezi ma le wá, v wú: «Mə

ku yɪ nɛtu, ndə n nə swɪn tɛ!» ³ Yɪ jonɔwana yun tɪán yà jə yìèn, ba ja zɪga Zwezi nə. ⁴ Pilatə ma kùb kwen ɔ bwe wá, ɔ wú: «N nɛ́n yìèn tɛ, ba nə kəni n yuu wa! N bá sɔgɔ jə?» ⁵ Yá Zwezi kùb wà yoo mama le, ku pa ku gwárí Pilatə.

Ba b̀r̀r̀ Zwezi b̀r̀r̀, sə ba gɔ wá

(Matɪə 27.15-26; Likə 23.13-25; Zwan 18.39–19.1, 4-16)

⁶ *Pakə cànà mama nə yí, *Pilatə yàá dɔgɔ b̀án diè liù don, wà tɛ lià tɛ mama nə yàá l̀r̀r̀, sə ɔ dɔgɔ. ⁷ Bɛɛ don, ba nə boɔə Barabasə, yà wulə b̀án diè wa. Ʋ yà wulə lá də lià duən, ɔ də ba nə sugu lià, ba kə *Romə-ba yàá tɪán tɛ nə, mánǵa don wa, yá ba ga gɔ liù yɪɪ. ⁸ Lalɔ tɛ d̀án ma di Pilatə con. Ba ma l̀r̀r̀ wá ku tɛ, ɔ yàá nə fwa ɔ pa ba Pakə cànà mánǵa mama wa, sə ɔ fwa ku ɔ pa ba. ⁹ Pilatə ma bwe ba, ɔ wú: «Á pià, sə à dɔgɔ *Zwifə-ba più tɛ naaa?» ¹⁰ Ʋ yà yèə Yɪ *jonɔwana yun tɪán tɛ nə ja Zwezi ba bà ɔ con tɛ d̀én. Ba pɪn wá Zwezi, ba yà nə jə wɔgɔwɔ də wá tɛ yɪɪ.

¹¹ Yá Yɪ jonɔwana yun tɪán tɛ sugu lalɔ tɛ, sə ba l̀r̀r̀ Pilatə, sə ɔ dɔgɔ Barabasə mùú. ¹² Pilatə ma kùb bwe lià tɛ, ɔ wú: «Bèèè nə á d̀án pià, sə à ja ɔ tɛ, á nə ma boɔə <Zwifə-ba più> tɛ, à ma fwa?» ¹³ Ba ma le wá, də ba c̀r̀r̀, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarɔ yuu wa!» ¹⁴ Pilatə ma bwe ba, ɔ wú: «Bèèè yokɔkwɪɔn nə ɔ fwa?» Yá ba ku kwen ba c̀r̀r̀, ba kə yɪ nə, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarɔ yuu wa!» ¹⁵ Pilatə yà pià, sə ɔ poli lalɔ tɛ pié, ɔ d̀án ma zàn ɔ dɔgɔ Barabasə, ɔ

pa ba. Kɔ kwa nə, ɔ pɪn ba mà Zwezi də fɪfɪran, ɔ ga tì wá ɔ pa, sə ba paa wá dagarɔ yuu wa.

Pamana mɔŋa Zwezi

(Mat̄ə 27.27-31; Zwan 19.2-3)

¹⁶ Pamana tə jɪn Zwezi, ba ja zɔ yáá tíú tə dəwoo wa, b̀r̀à diè tə nə wulə lá. Ba d̀án ga bon ba duən pamana tə mɛ. ¹⁷ Ba tì gansɪan mwin, ba ma zɔ Zwezi, ba sɔ casɔran yupuu, ba t́n ɔ yuu wa. ¹⁸ Ba d̀án ga wulə ba j̀ǹǹ wá, ba ẃ: «Nə j̀ǹǹ ḿ, *Zwifə-ba p̀ú!» ¹⁹ Ba d̀án ga mà ɔ yuu nə də mɪɔ. Ba pi mɪmɪan ba lwá ɔ yuu wa. Ba d̀án ga toli ba nadwana yuu, ba kwé tia ɔ yáá con. ²⁰ Ba nə mɔn wá ba zwèe, ba lɪ gansɪan mwin tə, ba ga k̀ú̀ p̀i ba zɔ wá ɔ tətə ganan tə. Kɔ kwa nə, ba jɪn wá ba va, sə ba paa dagarɔ yuu wa.

Ba paa Zwezi dagarɔ yuu wa

(Mat̄ə 27.32-44; Likə 23.26-43; Zwan 19.17-27)

²¹ Májá tə, Zwezi də pamana tə nə wulə cwəŋə wa, ba j́r̀i bɛɛ don, ba nə boŋə Sirenə Simon. ɔ yɪ Alekəzandərə də Rifisə* nyɪna. ɔ yà yɪ ɔ naŋa ɔ kárá wa. Pamana tə kálú ba pa ɔ zɪn Zwezi dagarɔ tə. ²² Ba jɪn Zwezi ba ja va bwálí don, ba nə boŋə «Goləgɔta». Kɔ d̀ən nə yɪ «yuzɔŋa bwálí». ²³ Ba yà p̀à, sə ba pa wá diven, ba nə g̀l̀i yacara t̀ú, ba nə boŋə «mirə» tə wa, yá Zwezi vɪga.

²⁴ Kɔ kwa nə, ba paa wá dagarɔ tə yuu wa. Ba tá kwé ba ma tara ɔ ganan, sə ba na kɔ tə, ba liù mama nə wá tì. ²⁵ Ba paa wá jɪɔ lugu nɔgɔ

* **15:21** 15.21 Ywán Romə t̀án 16.13.

máná wa. ²⁶ Dav tə yuu, ba ken púpúná duən lá nə, tə nə bırı won tə, ku nə pın, ba ma gu wá. Ku púpúní, ku wú: «*Zwifə-ba pìú». ²⁷ Ba paa ηwına bələ duən, ba nə gwi là, ku máná tə wa ku bwálí təntə nə də Zwezi. U don yi v jizən yuu, v don tə yi v jigwiə yuu. ²⁸ [Ku tun nətu, sə ku tə nə púpúní Yı sagı tə wa, nii ma sú: «Ba gəlì wá ba kə yolwanfwana wa».]

²⁹ Là tə, ba nə twá lá, ba le yàá vuvugu ba yuu, ba ga twın wá: «Həyi! N mù liù tə, n yà nə pià, sə n mà Zwifə-ba Yı *dìè tə, n ga lwà ka don dian batwa nii nə. ³⁰ N tətə dān jon n tìàn! Nan dagarv tə yuu n cú». ³¹ Zwifə-ba Yı *jonwana yun tìàn tə, də Yı nii *yənu tìàn tə də yà mɔŋa Zwezi, ba ga swın duən con, ba wú: «D wàá là duən v jonə, yá v wàrì v tətə v jonə. ³² U mù liù tə, v nə wú, v yi *Kərisə tə, v nə yi *Yızərayelə pìú, v dān nan dagarv tə yuu v cú síún. Nə nə nı ku mù təntə, nə dān wá kə nə waa v nə». Là tə, ba yà nə paa Zwezi səpuni nə də yà twın wá.

Zwezi tian tə yoo

(Matıə 27.45-56; Likə 23.44-49; Zwan 19.28-30)

³³ Yikunu púé tia tə me nə, ku nə zıgı yıcau lugu fugə bələ máná, ku ja va dədəni lugu batwa. ³⁴ Yá lugu batwa máná nə yí, Zwezi bubwi v kə yi nə də v luv svu, v wú: «Eloyi, Eloyi, lama sabatanı?» Ku dēn nə yi: «À Yı, à Yı, bèèè nə pın, n ma vı nə n dıgv?» ³⁵ Là tə duən yà nə wulə lá nı v kori, ba ga swın, ba wú: «Á cuga, v boŋə Yı nii *sùsùnə Eli». ³⁶ Ba liù don dəri v va v tì canfınsıv, v lə diven nyonv wa. U tì ku

υ vwa muυ nii nə, υ làrì Zwezi nə, sə υ nyυ. U ga swìn, υ wú: «Á zıga, nə wá na də, Eli nə wá bà υ cú wá dagarυ tə yuu». ³⁷ Yá Zwezi bubwi υ kə yu nə, υ mu ga zwèe. ³⁸ *Zwifə-ba Yu *dìè tə wa, mimii gànù zıgı yu nə, ku cıı† ku cú tia, ku pwèe bələ. ³⁹ *Romə-ba pamana bíı yuu tíú yà nə zıga Zwezi yáá con, nı nətυ υ nə tıga, υ swìn, υ wú: «Βεε tə cígá yà yı Yu-Biu!»

⁴⁰ Kana duən də yà zıga yıηυna, ba ywàṅá. Mari Madəlenə, də Zwakə nəmaa də Zwoze nuu Mari, də Salome də yà wulə ba wa. ⁴¹ Ba kana təntə yà púé Zwezi kwa, máṅá tə, υ yà nə wulə Galile nagwanaa wa, ba tıṅa ba pın wá. Kana duən də yà wulə lá, ba nə twá υ nə ba va *Zwerizalemə.

Zwezi ləbəri wa kənu

(Matıə 27.57-61; Likə 23.50-56; Zwan 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Dədəni twı ku yı, ba ga wulə ba kəni *Zwifə-ba *sıə dıın tə sırı. Ku máṅá tə wa, Arimate Zwuzefə yı bwálı tə wa, ba nə paa Zwezi. Zwuzefə yà wulə là tə wa, ba nə bürì bürà tə. U yà yı liù tə là mə nə zilı. U yà dànı Yu pàrì tə, ku nə wá bà wiən tə mə yuu wa. Zwuzefə wà fən dəri, sə υ va *Pilatə con, υ lörı cwəṅə, sə υ gürı Zwezi. ⁴⁴ Máṅá tə wa, Pilatə nə nı də Zwezi manwarı υ tı, tə gwárı wá zəni. U dàń ma tın ba bon pamana yuu tíú, sə υ bwe wá: «Zwezi cígá tıga ku díán naaa?» ⁴⁵ Máṅá tə,

† **15:38** 15.38 Mimii gànù təntə nə pwèe bwálı tə, Yu jonwana yun tíán nəkwıa tə cıı nə yáá zυ, υ fwa *jonı tə υ pın Yu nə, də là tə duən tə nə zwı, ba mə lá tə duən nə. Gànù təntə cıı tə bıı də, liù mama dàń wáá Yu yıra, υ yı.

pamana yuu tíú tə nə le wá, ʋ dàń pɪn cwəŋə Zwɔzefə nə, sə ʋ tì Zwezi. ⁴⁶ Zwɔzefə vəli ʋ yè ganpon. ʋ cú Zwezi dagarʋ tə yuu wa. ʋ pəpəni wá də gànù tə, ʋ ja va ʋ tún ləbəri wa, ba nə kva pìù kapan wa. Kʋ kwa nə, ʋ yigu kapan nəfarʋ, ʋ ma sun buʋ tə nii nə. ⁴⁷ Mari Madələnə, də Zwoze nuu Mari yà wulə ba ywàŋá bwálí tə, ba nə kəni Zwezi.

16

Malika swìn kana tə con də, Zwezi bwin ʋ nan tian wa

(Matie 28.1-8; Like 24.1-12; Zwan 20.1-10; Tɔtɔnan 2.23-32; 26.8)

¹ *Zwifə-ba *sié dɪn tə nə kèen, Mari Madələnə, də Zwakə nuu Mari, də Salome yè turalɪ, ba ja kʋ ba va, sə ba ma tɪrì Zwezi yɪra. ² Kʋ dɪn tə juʋ fuən fuən, yu píún máŋá wa, ba zàn ba va ləbəri tə bwálí nə. ³ Ba yà swìn duən con, ba wú: «Wàà nə wá bəbəli kapan, tə nə wulə ləbəri tə nii nə, ʋ pa nəba?» ⁴ Yá máŋá tə, ba nə ywàŋ, ba nɪ də, ba bəbəli kapan nəfarʋ tə ba tún səpuni nə.

⁵ Ba dàń nə zva ləbəri tə wa, ba nɪ balandɪrʋ don, də ʋ jə jɪzən yuu, ʋ zʋ gandarʋ nəpon. Fən ma zʋ ba. ⁶ Yá ʋ dàń swìn ba con, ʋ wú: «Á dànà ká pa fən ja aba. *Nazaretə Zwezi tə, ba nə paa dagarʋ yuu nə, á pìà? ʋ pìi ʋ bwin ʋ nan tian wa, ʋ kúù təlɛ yəbə. Á ywàŋá bwálí tə, ba yà nə ken wá. ⁷ Á dàń vələ á swìn Piyerə, də ʋ karɪa tə duən tə con, də ʋ dí yáá ʋ vələ, sə ʋ dàn aba Galile nagwanaa wa. Mə lá nə, á wá na wá, ndə ʋ yà nə swìn á con nətu tə». ⁸ Ba dàń

nan ləbəri tə wa, ba dəri ba va yuḡona, ba yà nə yɪ ba vɪvaga tə yɪrɪ. Fən yà jə ba. Yá ba ga wà yoo liù mama con swìn, fən yà nə jə ba tə yɪrɪ.

*Zwezi bɪrɪ v tìàn Mari Madələnə nə
(Matə 28.9-10, 16-20; Likə 24.36-53; Zwan
20.11-29; 1 Korəntə tìán 15.3-8)*

⁹ [Zwezi bwin v nan *Zwifə-ba *sié dɪn tɪkɒnɪ juɔ fuən fuən, v dí yáá v bɪrɪ v tìàn Mari Madələnə nə. Kɒ mù Mari tə yɪra nə v yà dɪŋɪ *zinə barpe tə. ¹⁰ Mari jɪn kɒ ŋwen tə v va v man v bɪrɪ ba tə, ba yà nə yɪ də Zwezi. U twi də ba yà wulə ba kwi, ba pwí yà nə cùgù yɪrɪ. ¹¹ Ba nə nì də, Zwezi wulə mɪ wa, yá də Mari nɪ wá, ba wà kɒ sèe.

*Zwezi bɪrɪ v tìàn v karbɪa bələ duən nə
(Likə 24.13-35)*

¹² Kɒ kwa nə, Zwezi kùb pìi lwàn yiri don, v bɪrɪ v tìàn v karbɪa tə bələ duən nə. Ba yà wulə cwəŋə yuu ba vəli gav. ¹³ Ba mù pìi ba bà, ba man kɒ, ba bɪrv ba duən tə nə. Ba də tə wà sèe.

Zwezi bɪrɪ v tìàn v karbɪa fugə də nədv tə nə

¹⁴ Kɒ zwɪv wa, Zwezi pìi v bɪrɪ v tìàn v karbɪa fugə də nədv tə nə, də ba wulə ba dé. U caga ba nii nə, ba nə ba Yɪ nii sèe, də ba zɪbanɪun tə yɪrɪ, ba nə vɪga míámíán, sə ba sèe là tə nii, ba nə nɪ Zwezi, v bwiun tə kwa nə yɪrɪ.

¹⁵ U dàñ ma swìn ba con, v wú: «Á vələ lɒv tə mama wa, á swìn Yɪ soɣwánɔ tə á bɪrɪ là mə nə. ¹⁶ Liù tə nə ken v waa Yɪ nə, yá ba ga lə kɒ tíú níá wa, kɒ twá də *Kərisə yɪrɪ, Yɪ wá jon wá v cɒna wa. Yá liù tə, v nə bá kə v waa Yɪ nə,

Yü wá b̀̀r̀i kv tíú b̀̀rà, v ga c̀̀g̀è wá. ¹⁷ Á nə̀ə Yü dìàn m̀̀m̀nàn tə, tə nə wá twá ba tə nə, ba nə ken ba waa Yü nə: Ba wá lı *zinə lià yıra à yıri yuu nə. Ba wá sẁìn s̀̀r̀àn yiri duən tə, ba nə yè̀r̀i. ¹⁸ Ba nə jın dı̀ɲa, nə à yè́ ba nə nyva fanan, tə bá fwa ba won mama. Ba wá t́n ba j̀àn yayı̀ɲa yuu wa, ba yayı̀ran ga wá zwèè».

Zwezi p̀ı̀ v va Yü sà́n

¹⁹ *Yuu-Tiu nə sẁìn ba con tə kwa nə, v dı̀gà yı. U jè́ Yü jı̀zən* v̀àn nə. ²⁰ U karbıa tə d̀án z̀àn, sə ba va ba sẁìn Yü suywáńú tə bwálı́ mama nə. Yuu-Tiu yà saɲa ba tutuɲı tə wa, v ga twá Yü dìàn m̀̀m̀nàn nə v bıri ba də, sɨgv tə yı cígá.]

* **16:19** 16.19 Ka jè́n p̀ı̀ v jı̀zən v̀àn nə yı dun bwálı́.

Yu soywánó sagı
Nuni, Southern: Yu soywánó sagı New Testament
Le Nouveau Testament en Nun

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nuni, Southern

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Sep 2022 from source
files dated 8 Feb 2022

d18530a7-7259-5f23-92b6-70e3abe5f3fa